

క్రిష్క సారణి

సంచిక 37, జనవరి - 2026

క్రిష్క భారతి కో-ఆపరేటివ్ లిమిటెడ్ (క్రిష్కో)
యొక్క మాస పత్రిక

సహకారం ద్వారా బలం:

రైతులు, పోషకాహారం మరియు సుస్థిర ప్రగతి

క్రిష్కో యొక్క రైతు-కేంద్రీకృత ఎరువుల కార్యక్రమాలపై
క్రిష్కో ఎం.డి. కేంద్ర మంత్రి శ్రీ జె.పి.నడ్డాతో సమావేశమయ్యారు.

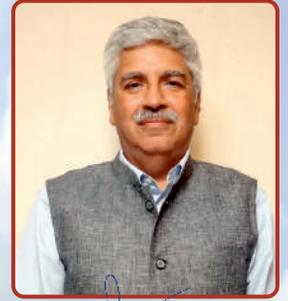

డైరెక్టర్ (మార్కెటింగ్) నుండి సందేశం

భారతదేశ వ్యవసాయ అభివృద్ధిని రూపొందించే కీలక విధాన కార్యక్రమాలు, సహకార సంస్కరణలు మరియు సంస్థాగత ప్రయత్నాలను హైలైట్ చేస్తూ, క్రిషక్ సారథి యొక్క 37వ ఎడిషన్‌ను ప్రచురించడాన్ని మేము సంతోషిస్తున్నాము. ఈ ఎడిషన్ రైతు-కేంద్రీకృత, స్థిరమైన మరియు వాతావరణ-స్థిరమైన వ్యవసాయం అనే గౌరవనీయ ప్రధానమంత్రి దార్శనికతను, నేల ఆరోగ్యం, నీటి సంరక్షణ మరియు పోషకాహార భద్రతపై ప్రభుత్వ దృష్టిని ప్రతిబింబిస్తుంది.

సహకార మంత్రిత్వ శాఖ మరియు ఇతర మంత్రిత్వ శాఖల కీలక చొరవలు సహకార సే సమృద్ధి దార్శనికత కింద సమ్మిళిత వృద్ధిలో సహకార సంస్థల పెరుగుతున్న పాత్రను పునరుద్ఘాటిస్తున్నాయి. జాతీయ వేదికలలో క్రిఫ్కో యొక్క క్రియాశీల భాగస్వామ్యం సహకార విలువలు, ఆవిష్కరణ మరియు రైతు సాధికారత పట్ల దాని నిబద్ధతను నొక్కి చెబుతుంది.

ఈ ప్రయత్నాలు కలిసి సహకార పర్యావరణ వ్యవస్థను బలోపేతం చేస్తాయి మరియు స్థిరమైన జాతీయ వృద్ధికి మద్దతు ఇస్తాయి.

శ్రీ మనీష్ కుమార్
డైరెక్టర్ (మార్కెటింగ్), క్రిఫ్కో

ఎడిటర్ సందేశం

క్రిషక్ సారథి యొక్క ఈ ఎడిషన్ విధానపరమైన కార్యక్రమాలు, కార్యాచరణ నైపుణ్యం, సామర్థ్య నిర్మాణం మరియు సమాజ విస్తరణలో క్రిఫ్కో యొక్క నిరంతర భాగస్వామ్యాన్ని హైలైట్ చేస్తుంది, ఇది ప్రగతిశీల సహకార సంస్థగా దాని పాత్రను ప్రతిబింబిస్తుంది.

కీలక నాయకత్వ పరస్పర చర్యలు, నైపుణ్య అభివృద్ధి కార్యక్రమాలు, మొక్కల విశ్వసనీయత చొరవలు మరియు పర్యావరణ కార్యకలాపాలు రైతు-కేంద్రీకృత వృద్ధి, ఆవిష్కరణ మరియు స్థిరమైన అభివృద్ధికి క్రిఫ్కో యొక్క నిబద్ధతను ప్రదర్శిస్తాయి. విద్యాపరమైన బహిరంగం సందర్శనలు, శిక్షణా కార్యక్రమాలు మరియు సాంస్కృతిక భాగస్వామ్యాలు సంస్థాగత సామర్థ్యాన్ని మరియు ఉద్యోగుల ప్రమేయాన్ని మరింత బలోపేతం చేస్తాయి.

ఈ ప్రయత్నాలు కలిసి, సహకార విలువలు, రైతు సాధికారత మరియు సమ్మిళిత జాతీయ పురోగతి పట్ల క్రిఫ్కో యొక్క అంకితభావాన్ని బలోపేతం చేస్తాయి.

డాక్టర్ వినోద్ కుమార్ తివారీ
Jt. GM (మార్కెటింగ్ & PR), క్రిఫ్కో

సీనియర్ ఎస్.ఎం.ఎం. (తెలంగాణ) సందేశం

ఈ క్రిషక్ సారథి 37వ సంచిక ద్వారా తెలంగాణ రాష్ట్రంలో వ్యవసాయ అభివృద్ధి, సహకార సంస్థల బలోపేతం మరియు రైతు సంక్షేమానికి దోహదపడుతున్న కార్యక్రమాలను మీ ముందుకు తీసుకువస్తున్నాము. విధాన అమలు, కార్యాచరణలో నాణ్యత మరియు సామర్థ్య వృద్ధి కార్యక్రమాల్లో క్రిఫ్కో నిరంతరంగా పోషిస్తున్న పాత్ర ఈ సంచికలో స్పష్టంగా ప్రతిఫలిస్తుంది.

నాయకత్వ సమావేశాలు, నైపుణ్యాభివృద్ధి శిక్షణలు, ప్లాంట్ విశ్వసనీయత చర్యలు మరియు పర్యావరణ పరిరక్షణ కార్యక్రమాలు - రైతు కేంద్రీకృత వృద్ధి, నవోన్మతి మరియు స్థిరమైన వ్యవసాయం పట్ల క్రిఫ్కో నిబద్ధతను చాటుతున్నాయి.

అకాడమిక్ ఎక్స్‌పోజర్ సందర్శనలు, శిక్షణ కార్యక్రమాలు మరియు సాంస్కృతిక కార్యక్రమాల ద్వారా ఉద్యోగుల భాగస్వామ్యం పెరుగుతూ, సంస్థాగత సామర్థ్యం మరింత బలపడుతోంది.

ఈ అన్ని ప్రయత్నాలు కలిసి, తెలంగాణ రాష్ట్రంలో సహకార వ్యవస్థను బలోపేతం చేస్తూ, రైతు సాధికారత మరియు సమగ్ర అభివృద్ధి దిశగా ముందడుగు వేయడానికి క్రిఫ్కోని ఒక విశ్వసనీయ భాగస్వామిగా నిలబెడుతున్నాయి.

ఎస్.ఎం.ఎం. (ఆంధ్రప్రదేశ్) సందేశం

క్రిషక్ సారథి 37వ సంచిక ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్ర వ్యవసాయ రంగంలో జరుగుతున్న మార్పులు, సహకార సంస్థల పాత్ర మరియు రైతు సంక్షేమాన్ని కేంద్రంగా చేసుకున్న కార్యక్రమాలను ప్రతిబింబిస్తోంది. విధాన కార్యక్రమాలు, కార్యాచరణలో సమర్థత మరియు సామర్థ్యాభివృద్ధిలో క్రిఫ్కో చేస్తున్న కృషిని ఈ సంచిక ప్రత్యేకంగా ప్రస్తావిస్తోంది.

నాయకత్వ స్థాయి పరస్పర చర్యలు, నైపుణ్యాభివృద్ధి కార్యక్రమాలు, ప్లాంట్ నిర్వహణలో విశ్వసనీయత చర్యలు మరియు పర్యావరణ అనుకూల కార్యక్రమాలు - రైతుల అవసరాలకు అనుగుణంగా స్థిరమైన అభివృద్ధిని సాధించాలనే క్రిఫ్కో లక్ష్యాన్ని స్పష్టంగా తెలియజేస్తున్నాయి.

అకాడమిక్ విజిట్‌లు, శిక్షణ కార్యక్రమాలు మరియు సాంస్కృతిక కార్యక్రమాల ద్వారా మానవ వనరుల సామర్థ్యం పెరుగుతూ, సంస్థలో భాగస్వామ్య భావన మరింత బలపడుతోంది.

ఈ సమిష్టి ప్రయత్నాలు, ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రంలో సహకార విలువలను మరింత విస్తరింపజేస్తూ, రైతు సాధికారత మరియు సమగ్ర రాష్ట్ర అభివృద్ధికి క్రిఫ్కో అంకితభావాన్ని ప్రతిబింబిస్తున్నాయి.

సంపాదకీయ బోర్డు

శ్రీ మనీష్ కుమార్, డైరెక్టర్ (మార్కెటింగ్) ఛైర్మన్

డా. వి.కె.తివారీ, జె.టి. జి.ఎం. (మార్కెటింగ్ & పిఆర్) చీఫ్ ఎడిటర్

డా. తెజిందర్ సింగ్, జె.టి. జి.ఎం. (మార్కెటింగ్) సభ్యుడు (ఎఫ్ఎస్)

శ్రీ. దేవిష్టె అగర్వాల్, డిఎం (ఎంఎస్) సభ్యుడు బఠి మరియు టెక్నికల్

శ్రీ. గురుప్రసాద్ హిరేమత్, డిఎం (మార్కెటింగ్) ఎడిటింగ్, డిజైన్ మరియు సర్క్యులేషన్

శ్రీ. మోహిత, డిఎం (మార్కెటింగ్) సభ్యుడు-పరిశ్రమ నవీకరణలు

శ్రీ. మనోజ్ రెడ్డి, ఎఎమ్ (మార్కెటింగ్) సభ్యుడు-సహకార

స్వావలంబన భారతదేశాన్ని బలోపేతం చేయడానికి రైతుల ప్రయత్నాలు కొనసాగుతున్నాయి: గౌరవనీయ ప్రధానమంత్రి శ్రీ నరేంద్ర మోదీ

పొంగల్ శుభ సందర్భంగా న్యూఢిల్లీలో నిర్వహించిన ఒక కార్యక్రమంలో ప్రసంగిస్తూ, గౌరవనీయ ప్రధానమంత్రి శ్రీ నరేంద్ర మోదీ మాట్లాడుతూ, పొంగల్ ప్రపంచ పండుగగా మారిందని, దీనిని తమిళ సమాజం మరియు ప్రపంచవ్యాప్తంగా తమిళ సంస్కృతిని ఇష్టపడేవారు ఉత్సాహంగా జరుపుకుంటారని అన్నారు. పొంగల్ను రైతుల కృషి మరియు భూమి మరియు సూర్యుడికి కృతజ్ఞతకు చిహ్నంగా అభివర్ణిస్తూ, ఈ పండుగ ప్రకృతి, కుటుంబం మరియు సమాజం మధ్య సమతుల్యత యొక్క సందేశాన్ని తెలియజేస్తుందని అన్నారు.

తమిళ సంస్కృతి మొత్తం దేశం యొక్క ఉమ్మడి వారసత్వమని, “ఒక భారతదేశం, గొప్ప భారతదేశం” అనే స్ఫూర్తి పొంగల్ వంటి పండుగల ద్వారా మరింత బలపడుతుందని ప్రధానమంత్రి పేర్కొన్నారు. గంగైకొండ చోళపురం ఆలయం, కాశీ తమిళ సంగమం మరియు రామేశ్వరం సందర్భాలను ప్రస్తావిస్తూ, తమిళ సంస్కృతి భారతదేశ సాంస్కృతిక ఐక్యతను బలోపేతం చేస్తూనే ఉందని ఆయన అన్నారు. తమిళ సంస్కృతి రైతులను జీవితానికి పునాదిగా భావిస్తుందని, తిరుక్కురల్ వ్యవసాయం మరియు రైతుల ప్రాముఖ్యతను వివరంగా వివరిస్తుందని కూడా ఆయన నొక్కి చెప్పారు.

వ్యవసాయాన్ని నొక్కి చెబుతూ, దేశ రైతులు జాతి నిర్మాణానికి బలమైన స్తంభాలు అని, వారి అంకితభావంతో కూడిన కృషి స్వావలంబన భారత్ ప్రచారాన్ని నిరంతరం బలోపేతం చేస్తోందని ప్రధానమంత్రి అన్నారు. రైతుల సర్వతోముఖ సాధికారత కోసం కేంద్ర ప్రభుత్వం విధాన మరియు సంస్థాగత స్థాయిలో పూర్తి నిబద్ధతతో పనిచేస్తోందని ఆయన పునరుద్ఘాటించారు.

ప్రకృతి పరిరక్షణ గురించి మాట్లాడుతూ, పొంగల్ పండుగ ప్రకృతి పట్ల కృతజ్ఞతను కేవలం ఒక భావనగా కాకుండా మన జీవనశైలిలో భాగంగా చేసుకోవాలని ప్రేరేపిస్తుందని ఆయన అన్నారు. నేల సారాన్ని కాపాడుకోవడం, నీటి సంరక్షణ, వనరుల సమతుల్య వినియోగం మన సమిష్టి బాధ్యత. మిషన్ లైఫ్, ‘ఏక్ పెడ్ మా కే నామ్’, అమృత్ సరోవర్ వంటి ప్రచారాలు ఈ దార్శనికతను మరింత ముందుకు తీసుకెళ్తున్నాయి. స్థిరమైన వ్యవసాయం, నీటి నిర్వహణ, సహజ వ్యవసాయం, వ్యవసాయ సాంకేతికత భవిష్యత్తులో నిర్ణయాత్మక పాత్ర పోషిస్తాయని, యువత భాగస్వామ్యం చాలా కీలకమని ప్రధానమంత్రి అన్నారు.

భారత ప్రభుత్వ సమాచార మరియు ప్రసార మంత్రిత్వ శాఖ గౌరవనీయ కేంద్ర మంత్రి దాక్టర్ ఎల్. మురుగన్ నివాసంలో పొంగల్ వేడుకలు న్యూఢిల్లీలో జరిగాయి మరియు భారత ప్రభుత్వ బొగ్గు మరియు గనుల మంత్రిత్వ శాఖ గౌరవనీయ కేంద్ర మంత్రి శ్రీ జి. కిషన్ రెడ్డి, భారత ప్రభుత్వ పౌర విమానయాన మంత్రిత్వ శాఖ గౌరవనీయ కేంద్ర మంత్రి శ్రీ కె. రామ్ మోహన్ నాయుడు, భారత ప్రభుత్వ చట్టం మరియు న్యాయ మంత్రిత్వ శాఖ గౌరవనీయ కేంద్ర మంత్రి (స్వతంత్ర బాధ్యత) శ్రీ అర్జున్ రామ్ మేఘూల్, భారత ప్రభుత్వ రైల్వే మంత్రిత్వ శాఖ గౌరవనీయ కేంద్ర మంత్రి శ్రీ వి. సోమన్న మరియు ఇతర ప్రముఖులు పాల్గొన్నారు.

తమిళంలో శుభాకాంక్షలు తెలుపుతూ, ప్రధానమంత్రి ఈ శుభ సందర్భం భారతదేశం యొక్క అత్యున్న ప్రతిబింబిస్తుందని, ఇది దాని సంస్కృతికి అనుసంధానించబడినది, దాని భూమిని గౌరవిస్తుంది మరియు భవిష్యత్తుపై నమ్మకంగా ఉందని అన్నారు.

సహకార మంత్రిత్వ శాఖ వార్తలు

పోషకాహార భద్రతలో సహకార పాత్రను హైలైట్ చేసే జాతీయ సి.ఎస్.ఆర్. సమావేశం

“పోషకాహార భద్రత మరియు పోషకాహార లోప నిర్మూలనలో కార్పొరేట్ సామాజిక బాధ్యత పాత్ర” అనే అంశంపై జాతీయ సి.ఎస్.ఆర్. సమావేశం న్యూఢిల్లీలోని విజ్ఞాన్ భవన్లో నేషనల్ డైరీ డెవలప్ మెంట్ బోర్డ్ (ఎన్.డి.డి.బి.) ఫౌండేషన్ నిర్వహించింది. సామాజిక పరివర్తనకు ప్రభావవంతమైన సాధనాలుగా సహకార సంస్థల కీలక పాత్రను ఈ సమావేశం నొక్కి చెప్పింది మరియు గిస్ట్ మిల్క్ మరియు శిశు సంజీవని వంటి ప్రభావవంతమైన సి.ఎస్.ఆర్. కార్యక్రమాలను హైలైట్ చేసింది. ఈ కార్యక్రమాలు ఆకాంక్షాత్మక జిల్లాలు, గిరిజన ప్రాంతాలు, అంగన్వాడీ కేంద్రాలు మరియు ప్రభుత్వ పాఠశాలలపై దృష్టి సారించాయి, తద్వారా సబ్ కా సాత్, సబ్ కా వికాస్ అనే జాతీయ దార్శనికతకు అనుగుణంగా సమ్మిళిత అభివృద్ధిని బలోపేతం చేస్తాయి.

ఈ కార్యక్రమానికి కేంద్ర వాణిజ్య మరియు పరిశ్రమల మంత్రి శ్రీ పియాష్ గోయల్, మహిళా మరియు శిశు అభివృద్ధి మంత్రి శ్రీమతి అన్నపూర్ణ దేవి; మరియు కేంద్ర మత్స్య, పశుసంవర్ధక మరియు పాడిపరిశ్రమ మరియు పంచాయతీ రాజ్ మంత్రి శ్రీ రాజీవ్ రంజన్ సింగ్ ముఖ్య అతిథిగా హాజరయ్యారు.

ఈ సమావేశంలో సహకార మంత్రిత్వ శాఖ సహాయ మంత్రులు శ్రీ క్రిషన్ పాల్ గుర్జార్ మరియు శ్రీ మురళీధర్ మొహెల్; మత్స్య, పశుసంవర్ధక, పాడిపరిశ్రమ మరియు పంచాయతీరాజ్ శాఖ సహాయ మంత్రి శ్రీ ఎస్.పి. సింగ్ భాఘే; మరియు సహకార మంత్రిత్వ శాఖ కార్యదర్శి డాక్టర్ ఆశిష్ కుమార్ భూటాని కూడా పాల్గొన్నారు.

వివిధ మంత్రిత్వ శాఖల సీనియర్ అధికారులు, (ఎన్.డి.డి.బి.) ప్రతినిధులు, సి.ఎస్.ఆర్. భాగస్వాములు, పాల సహకార సంస్థలు, కార్పొరేట్ రంగం మరియు ఇతర కీలక వాటాదారులు కూడా ఈ సమావేశంలో పాల్గొన్నారు. దేశవ్యాప్తంగా పోషకాహార లోపాన్ని ఎదుర్కోవడం మరియు పోషకాహార భద్రతను బలోపేతం చేయడం లక్ష్యంగా సహకార వ్యూహాలను చర్చించడానికి మరియు దృక్పథాలను మార్చిడి చేసుకోవడానికి అన్ని వాటాదారులను ఒకచోట చేర్చి అర్థవంతమైన చర్చలకు వేదిక దోహదపడింది.

సహకార ఆదర్శాలను నిలబెట్టడం, సామాజిక బాధ్యత చొరవలను బలోపేతం చేయడం మరియు భారతదేశం యొక్క సమ్మిళిత మరియు స్థిరమైన అభివృద్ధి వైపు ప్రయాణానికి అర్థవంతంగా దోహదపడాలనే దాని నిరంతర సంకల్పాన్ని ఈ సమావేశంలో క్రిభికో యొక్క ఉనికి ప్రతిబింబిస్తుంది.

ఉదయపూర్ సమావేశంలో పి.ఎ.సి.ఎస్. మరియు సహకార పర్యావరణ వ్యవస్థను బలోపేతం చేయడంపై కేంద్రం మరియు రాష్ట్రాలు చర్చించాయి

భారత ప్రధానమంత్రి శ్రీ నరేంద్ర మోదీ దార్శనికత మరియు నాయకత్వం మరియు సహకార సంస్థలను సమ్మిళిత వృద్ధి మరియు అట్టడుగు ఆర్థిక సాధికారతకు కీలకమైన చోదక శక్తిగా మార్చాలనే “సహకార సే సమృద్ధి” అనే స్పష్టమైన పిలుపుతో, సహకార రంగాన్ని బలోపేతం చేయడంపై రెండు రోజుల జాతీయ స్థాయి వర్క్‌షాప్ మరియు సమీక్ష సమావేశం రాజస్థాన్‌లోని ఉదయపూర్‌లో జరిగింది. గౌరవనీయ కేంద్ర హోం వ్యవహారాలు మరియు సహకార మంత్రి శ్రీ అమిత్ షా నాయకత్వంలో, సహకార సంస్థలను బలోపేతం చేయడానికి, పారదర్శకతను పెంచడానికి మరియు వాటి ఆర్థిక పాత్రను విస్తరించడానికి సహకార మంత్రిత్వ శాఖ విస్తృత సంస్కరణలను అమలు చేస్తూనే ఉంది.

సహకార మంత్రిత్వ శాఖ నిర్వహించిన ఈ వర్క్‌షాప్‌లో సహకార సంఘాల కార్యదర్శులు మరియు రిజిస్ట్రార్లు సహా రాష్ట్రాలు మరియు కేంద్రపాలిత ప్రాంతాల నుండి సీనియర్ ప్రతినిధులు, సహకార పర్యావరణ వ్యవస్థలోని కీలక వాటాదారులు కలిసి వచ్చారు. సీనియర్ అధికారులు మరియు ప్రముఖుల సమక్షంలో సహకార మంత్రిత్వ శాఖ కార్యదర్శి డాక్టర్ ఆశిష్ కుమార్ భూటాని ఈ వర్క్‌షాప్‌ను ప్రారంభించారు. శ్రీమతి ఆనంది, రాజస్థాన్ ప్రభుత్వ కార్యదర్శి (సహకార) ఆనంది రాష్ట్ర ప్రభుత్వం తరపున ప్రతినిధులను స్వాగతించారు.

డాక్టర్ భూటాని తన ప్రసంగంలో, కేంద్ర-రాష్ట్ర సమన్వయాన్ని బలోపేతం చేయడం, ఉత్తమ పద్ధతుల మార్పిడిని ప్రోత్సహించడం మరియు ప్రజల అవగాహనను పునర్నిర్మించడం మరియు విజయవంతమైన నమూనాలను హైలైట్ చేయడం ద్వారా సహకార సంస్థలను ప్రధాన ప్రవంతిలోకి తీసుకురావాల్సిన అవసరాన్ని నొక్కి చెప్పారు. బనస్సాంత డెయిరీని ఒక నమూనాగా పేర్కొంటూ, స్థితిస్థాపక విలువ గొలుసులను నిర్మించడంలో సహకార సంస్థల పరివర్తన సామర్థ్యాన్ని ఆయన హైలైట్ చేశారు. సహకార బ్యాంకింగ్, బోర్డు ఎన్నికలు, పాలన మరియు నిబంధనలను సరళీకృతం చేయడానికి రిజర్వ్ బ్యాంక్ ఆఫ్ ఇండియా మరియు ఆర్థిక మంత్రిత్వ శాఖతో కొనసాగుతున్న నిశ్చితార్థానికి సంబంధించిన సంస్కరణలను కూడా ఆయన నొక్కి చెప్పారు.

ప్రాథమిక వ్యవసాయ క్రెడిట్ సొసైటీలు (పి.ఎ.సి.ఎస్.), వ్యవసాయ మరియు గ్రామీణాభివృద్ధి బ్యాంకులు మరియు పి.ఎస్.ఆర్. కార్యాలయాల కంప్యూటరీకరణ, ఎం.పి.ఎ.సి.ఎస్. ఎం.డి.సి.ఎస్. మరియు ఎం.ఎఫ్.సి.ఎస్. అమలు, పి.ఎ.సి.ఎస్. సేవల విస్తరణ మరియు ప్రపంచంలోనే అతిపెద్ద ధాన్యం నిల్వ చొరవ వంటి కీలక కార్యక్రమాలపై పురోగతిని వర్క్‌షాప్ సమీక్షించింది.

జాతీయ సహకార డేటాబేస్, బహుళ-రాష్ట్ర సహకార సంఘం సంస్కరణలు, పి.ఎ.సి.ఎస్. సాధికారత, డిజిటల్ చొరవలు, నిల్వ మౌలిక సదుపాయాలు మరియు సహకార ఆవిష్కరణలను బలోపేతం చేయడంపై రాష్ట్రాలు ఉత్తమ పద్ధతులను పంచుకున్నాయి. ముగింపు సమావేశంలో, డాక్టర్ ఆశిష్ కుమార్ భూటాని, సహకార వ్యవస్థకు పి.ఎ.సి.ఎస్. వెన్నెముక అని పునరుద్ఘాటించారు మరియు భారత ఆహార సంస్థ మద్దతుతో వేగవంతమైన ధాన్యం నిల్వ సృష్టికి లక్ష్యాలను హైలైట్ చేశారు. వర్క్‌షాప్‌ను విజయవంతంగా నిర్వహించినందుకు రాజస్థాన్ ప్రభుత్వానికి ఆయన కృతజ్ఞతలు తెలిపారు.

సహకార చింతన్ శిబిరం: సమ్మిళిత మరియు స్థిరమైన అభివృద్ధిలో సహకార సంస్థల పాత్రపై ఉద్ఘాటన.

భారత ప్రభుత్వ సహకార శాఖ సహాయ మంత్రి గౌరవనీయులైన శ్రీ క్రిష్ణన్ పాల్ గుర్జర్ జనవరి 12, 2026న న్యూఢిల్లీలోని చాణక్యపురో ఇన్స్టిట్యూట్ ఆఫ్ చార్టర్డ్ అకౌంటెంట్స్ ఆఫ్ ఇండియా (ఐ.సి.ఎ.ఐ.) నిర్వహించిన 'కోఆపరేటివ్ చింతన్ శిబిరం'కు హాజరయ్యారు. చార్టర్డ్ అకౌంటెంట్లు మరియు వివిధ వాటాదారుల విశిష్ట సమావేశాన్ని ఉద్దేశించి ప్రసంగిస్తూ, దేశంలో సమ్మిళిత, భాగస్వామ్య మరియు స్థిరమైన అభివృద్ధిని ప్రోత్సహించడంలో సహకార సంస్థల ముఖ్యమైన పాత్రను ఆయన హైలైట్ చేశారు.

గౌరవనీయ హోం మరియు సహకార మంత్రి శ్రీ అమిత్ షా నాయకత్వంలో, సహకార రంగాన్ని పునరుజ్జీవింపజేయడానికి మరియు ఆధునికరించడానికి సహకార మంత్రిత్వ శాఖ 100 కి పైగా మైలురాయి కార్యక్రమాలను ప్రారంభించింది ఆయన పేర్కొన్నారు. వీటిలో కొత్త సహకార విధానం 2025 మరియు రాబోయే ఐదు సంవత్సరాలలో ప్రతి గ్రామం మరియు పంచాయతీలో కొత్త బహుళార్థసాధక ప్రాథమిక వ్యవసాయ రుణ సంఘాలను (ఎం.ఎ.సి.ఎ.సి.ఎస్.) స్థాపించాలనే ప్రతిష్టాత్మక లక్ష్యం ఉన్నాయి. ప్రాథమిక వ్యవసాయ రుణ సంఘాల (పి.ఎ.సి.ఎస్.) పరిధిని సాంప్రదాయ రుణ కార్యకలాపాలకు మించి 25 కి పైగా కొత్త ఆర్థిక రంగాలకు విస్తరిస్తున్నట్లు, వాటి దీర్ఘకాలిక స్థిరత్వం, వైవిధ్యీకరణ మరియు సభ్యుల ఆదాయాన్ని పెంచుతున్నట్లు ఆయన పేర్కొన్నారు.

ప్రజా-కేంద్రీకృత సహకార నమూనాలను ప్రముఖంగా ప్రస్తావిస్తూ, లాభాలు నేరుగా డ్రైవర్లకు చేరే "భారత్ టాక్సీ" వంటి కార్యక్రమాలను మంత్రి ప్రస్తావించారు. ఇది సమ్మిళిత వృద్ధికి ప్రభుత్వ నిబద్ధతను ప్రతిబింబిస్తుంది. గౌరవనీయ ప్రధానమంత్రి శ్రీ నరేంద్ర మోడీ మార్గదర్శకత్వంలో, "అభివృద్ధి చెందిన భారతదేశం - 2047" అనే జాతీయ దార్శనికతను సాకారం చేయడంలో సహకార రంగం కీలక పాత్ర పోషిస్తుందని ఆయన అన్నారు.

ఈ కార్యక్రమంలో కేంద్ర పర్యావరణం, అటవీ మరియు వాతావరణ మార్పుల గౌరవనీయ మంత్రి శ్రీ భూపేంద్ర యాదవ్; మాజీ కేంద్ర మంత్రి శ్రీ సురేష్ ప్రభు మరియు ఇన్స్టిట్యూట్ ఆఫ్ చార్టర్డ్ అకౌంటెంట్స్ ఆఫ్ ఇండియా (ఐ.సి.ఎ.ఐ.) అధ్యక్షుడు సి.ఎ. శ్రీ చరణ్ జోషీ సింగ్ నందా సహా అనేక మంది ప్రముఖులు పాల్గొన్నారు. అదే రోజు, సహకార ఆధారిత వ్యవసాయ అభివృద్ధిని బలోపేతం చేసే దిశగా ఒక ముఖ్యమైన చొరవలో, గువహాతి (అస్సాం)లోని ఖానాపారాలో ఇండియన్ సీడ్ కోఆపరేటివ్ సొసైటీ లిమిటెడ్ (బి.బి.ఎస్.ఎస్.ఎల్.) మరియు అస్సాం స్టేట్ కోఆపరేటివ్ ఫెడరేషన్ (ఎ.ఎస్.సి.ఓ.ఎఫ్.) మధ్య ఒక అవగాహన ఒప్పందం (ఎం.ఓ.యు.) కుదిరింది. రాష్ట్రంలో సహకార విత్తన ఉత్పత్తి మరియు పంపిణీని బలోపేతం చేయడం, రైతులకు సరసమైన ధరలకు సకాలంలో ధృవీకరించబడిన, అధిక-నాణ్యత గల విత్తనాలను అందించడం, విత్తన సరఫరా గొలుసును బలోపేతం చేయడం మరియు సహకార సంస్థలు మరియు ప్రాథమిక వ్యవసాయ సహకార సంఘాల (పి.ఎ.సి.ఎస్.) క్రియాశీల భాగస్వామ్యంతో రైతులకు కొత్త ఆదాయ-ఉత్పాదక అవకాశాలను అభివృద్ధి చేయడం ఈ అవగాహన ఒప్పందం లక్ష్యం.

"సహకార సే సమృద్ధి" అనే జాతీయ దార్శనికతకు అనుగుణంగా, ఈ భాగస్వామ్యం అస్సాంను బి.బి.ఎస్.ఎస్.ఎల్.తో అధికారికంగా సహకరించిన దేశంలో 14వ రాష్ట్రంగా చేస్తుంది, స్వావలంబన, దృఢమైన మరియు స్థిరమైన వ్యవసాయ పర్యావరణ వ్యవస్థను నిర్మించడంలో సహకార సంస్థల పాత్రను మరింత బలోపేతం చేస్తుంది.

వ్యవసాయ మరియు రైతు సంక్షేమ మంత్రిత్వ శాఖ వార్తలు

ఈరోడ్ లో గ్రామీణ సంస్కరణలను గౌరవనీయ వ్యవసాయ మంత్రి శ్రీ శివరాజ్ సింగ్ చౌహాన్ ప్రముఖంగా ప్రస్తావించారు

తమిళనాడులోని ఈరోడ్ పర్యటన సందర్భంగా కేంద్ర వ్యవసాయ మరియు రైతు సంక్షేమ మరియు గ్రామీణాభివృద్ధి మంత్రి శ్రీ శివరాజ్ సింగ్ చౌహాన్, ఆత్మనిర్ధార మరియు అభివృద్ధి చెందిన గ్రామాల నిర్మాణంలో “అభివృద్ధి చెందిన భారతదేశం - జీ రామ్ జీ” చట్టం ఒక నిర్ణయాత్మక అడుగు అని పేర్కొన్నారు. రైతులు, కార్మికులు మరియు కార్మికులను ఉద్దేశించి ప్రసంగించిన గౌరవనీయ మంత్రి, గ్రామీణ ఉపాధిని బలోపేతం చేయడానికి, అవసరమైన మౌలిక సదుపాయాలను పెంచడానికి మరియు ప్రజల భాగస్వామ్యం ద్వారా గ్రామ స్థాయిలో స్వావలంబనను ప్రోత్సహించడానికి ఈ చట్టం రూపొందించబడిందని అన్నారు.

కీలక నిబంధనలను వివరిస్తూ, ఉపాధి హామీని 100 నుండి 125 రోజులకు పెంచినట్లు శ్రీ చౌహాన్ పేర్కొన్నారు. నిర్ణీత సమయంలోపు పని అందించకపోతే కార్మికులు నిరుద్యోగ భృతికి అర్హులు అవుతారని మరియు వేతనం 15 రోజులకు మించి ఆలస్యం అయితే వడ్డీ చెల్లించబడుతుందని ఆయన పేర్కొన్నారు. అమలును సజావుగా జరిగేలా చూసుకోవడానికి, పరిపాలనా వ్యయాన్ని 6 శాతం నుండి 9 శాతానికి పెంచారు. దీనివల్ల క్షేత్రస్థాయి సిబ్బందికి సకాలంలో వేతనం మరియు వ్యవస్థ సామర్థ్యం మెరుగుపడుతుంది.

ఈ చట్టం యొక్క ప్రధాన సూత్రంగా వికేంద్రీకరణను హైలైట్ చేస్తూ, స్థానికంగా అభివృద్ధి ప్రాధాన్యతలను నిర్ణయించే అధికారం గ్రామసభలకు ఉందని గౌరవనీయ మంత్రి అన్నారు. గ్రామాభివృద్ధికి సంబంధించిన నిర్ణయాలు ఇప్పుడు సుదూర పరిపాలనా కేంద్రాలలో కాకుండా అట్టడుగు స్థాయిలోనే తీసుకుంటామని ఆయన నొక్కి చెప్పారు.

తప్పుడు సమాచారం యొక్క ఆందోళనలను ప్రస్తావిస్తూ, గౌరవనీయ ప్రధానమంత్రి శ్రీ నరేంద్ర మోడీ నాయకత్వంలో ప్రవేశపెట్టిన సంస్కరణలు కార్మికుల కోసం ఉద్దేశించిన నిధులను నేరుగా వారి బ్యాంకు ఖాతాలకు బదిలీ చేస్తాయని, దుర్వినియోగానికి అవకాశం లేదని గౌరవనీయ శ్రీ చౌహాన్ పునరుద్ఘాటించారు. కార్మికుల కోసం కేటాయించిన డబ్బును ఏ వ్యక్తి కూడా దుర్వినియోగం చేయడానికి అనుమతించబడదని ఆయన దృఢంగా పేర్కొన్నారు.

ఈరోడ్ లోని పసుపు పరీక్షా ప్రయోగశాల మరియు ప్రాంతీయ మద్దతు

ఈరోడ్ లోని ప్రఖ్యాత పసుపు మార్కెట్ ను సందర్శించిన సందర్భంగా, శ్రీ శివరాజ్ సింగ్ చౌహాన్ పసుపు రైతులు మరియు వ్యాపారులతో సంభాషించి, ఈ ప్రాంతంలో పసుపు పరీక్షా ప్రయోగశాల ఏర్పాటును ప్రకటించారు. అవసరమైన చర్యలు తీసుకోవాలని ఆయన భారత వ్యవసాయ పరిశోధన మండలి (ఐ.సి.ఎ.ఆర్.) ని ఆదేశించారు, ఈ సౌకర్యం రైతులకు నాణ్యతా పరీక్ష, దృవీకరణ మరియు మెరుగైన మార్కెట్ అవకాశాలకు మద్దతు ఇస్తుందని పేర్కొన్నారు.

ఈరోడ్ లో పసుపు బోర్డు ప్రాంతీయ కార్యాలయాన్ని ఏర్పాటు చేస్తామని గౌరవ మంత్రి హామీ ఇచ్చారు, సంస్థాగత మద్దతును బలోపేతం చేయడానికి, ఎగుమతులను పెంచడానికి మరియు పసుపు సాగుదారులకు మార్కెట్ ప్రాప్యతను విస్తరించడానికి తాను వ్యక్తిగతంగా ఈ విషయాన్ని కొనసాగిస్తానని పేర్కొన్నారు.

పంటకోత తర్వాత మౌలిక సదుపాయాలను నొక్కి చెబుతూ, శ్రీ చౌహాన్ ఈ ప్రాంతంలో కోల్డ్ స్టోరేజ్ సౌకర్యాల అత్యవసర అవసరాన్ని ఎత్తి చూపారు. అటువంటి మౌలిక సదుపాయాలను ఇప్పటికే ఉన్న కేంద్ర పథకాల కింద అభివృద్ధి చేయవచ్చని మరియు తమిళనాడు ప్రభుత్వం రాష్ట్రీయ కృషి వికాస్ యోజన (ఆర్.కె.వి.వై.) నిధులను ఉపయోగించుకునేలా ప్రోత్సహించబడుతుందని ఆయన పేర్కొన్నారు. అక్రమ పసుపు ప్రవాహాలను అరికట్టడానికి కఠినమైన చర్యలు తీసుకుంటామని మరియు ఐ.సి.ఎ.ఆర్. ద్వారా నాణ్యమైన విత్తనాల అభివృద్ధి యొక్క ప్రాముఖ్యతను నొక్కి చెప్పారు.

మహిళా రైతులు మరియు వ్యవసాయ ఆవిష్కర్తలతో పాల్గొనడం

వ్యవసాయ రంగంలో కొనసాగుతున్న ఆవిష్కరణలను శ్రీ శివరాజ్ సింగ్ చౌహాన్ సమీక్షించారు మరియు విభిన్న వ్యవసాయ ఉత్పత్తులను ప్రదర్శించే 100 కి పైగా ప్రదర్శన స్టాళ్లను పరిశీలించారు. ఆయన రైతులు, వ్యవస్థాపకులు మరియు ప్రగతిశీల సాగుదారులతో సంభాషించారు, ఉత్పత్తి నాణ్యత మరియు భవిష్యత్తు అవకాశాలను చర్చించారు. గౌరవనీయ మంత్రి 1,000 మందికి పైగా మహిళా రైతులు మరియు రైతు సంఘాల ప్రతినిధులతో కూడా సంభాషణలు నిర్వహించారు మరియు ఈ సందర్భంగా నిర్వహించిన సాంస్కృతిక కార్యక్రమాలలో పాల్గొన్నారు.

నాగార్లో మెగా రైతు సమావేశం: గౌరవనీయులైన కేంద్ర వ్యవసాయ మరియు గ్రామీణాభివృద్ధి మంత్రి శ్రీ శివరాజ్ సింగ్ చౌహాన్ ద్వారా రైతులకు ఐడీ ద్వారా ఆర్థిక సహాయం బదిలీ.

రాజస్థాన్లోని నాగార్ జిల్లాలోని మెర్థా నగరంలో జరిగిన పెద్ద రైతు సమావేశంలో కేంద్ర వ్యవసాయ, రైతు సంక్షేమం మరియు గ్రామీణాభివృద్ధి మంత్రి శ్రీ శివరాజ్ సింగ్ చౌహాన్ ప్రసంగించారు. ఈ సందర్భంగా, వివిధ కేంద్ర ప్రభుత్వ పథకాల కింద రైతులు మరియు గ్రామీణ లబ్ధిదారుల బ్యాంకు ఖాతాలకు ప్రత్యక్ష ప్రయోజన బదిలీ (DBT) ద్వారా ఆర్థిక సహాయాన్ని బదిలీ చేశారు. ఈ కార్యక్రమంలో రాజస్థాన్ ముఖ్యమంత్రి శ్రీ భజన్ లాల్ శర్మ, రాజస్థాన్ వ్యవసాయ మంత్రి డాక్టర్ కిరోరి లాల్ మీనా, రాజస్థాన్ సామాజిక న్యాయం మరియు సాధికారత మంత్రి డాక్టర్ అవినాష్ సింగ్, రాజస్థాన్ రెవెన్యూ, వలసరాజ్యం మరియు సైనికుల సంక్షేమ శాఖ సహాయ మంత్రి శ్రీ విజయ్ సింగ్, రాజస్థాన్ రైతు కమిషన్ చైర్మన్ శ్రీ సి.ఆర్. చౌదరి, గౌరవ పార్లమెంటు సభ్యురాలు శ్రీమతి మహిమా కుమారి, గౌరవ ఎమ్మెల్యే శ్రీ లక్ష్మణ్ రామ్ కలేరు వంటి పలువురు ప్రముఖులు పాల్గొన్నారు.

ఈ సందర్భంగా ప్రసంగించిన గౌరవనీయ కేంద్ర మంత్రి, రాజస్థాన్ గత రెండు సంవత్సరాలలో అద్భుతమైన పురోగతి సాధించిందని పేర్కొన్నారు. ప్రధాన మంత్రి గ్రామ సడక్ యోజన (PMGSY) కింద సుమారు 12,600 గ్రామీణ రోడ్ల నిర్మాణానికి రూ.2,089 కోట్లకు పైగా విడుదల చేస్తున్నట్లు ఆయన ప్రకటించారు మరియు గౌరవనీయ ముఖ్యమంత్రికి ఆమోద పత్రాన్ని అందజేశారు. ఈ కార్యక్రమంలో, ప్రధాన మంత్రి ఆవాస్ యోజన (గ్రామీణ్) కింద 18,500 మందికి పైగా లబ్ధిదారులకు రూ.100 కోట్లకు పైగా పంపిణీ చేయబడింది. అదనంగా, DBT ద్వారా 35,900 మంది రైతులకు రూ.187 కోట్లకు పైగా బదిలీ చేయబడింది. విపత్తు నిర్వహణ మరియు పౌర రక్షణ కింద, 500,000 మందికి పైగా రైతులకు వ్యవసాయ ఇన్పుట్ సహాయంగా రూ. 617 కోట్లకు పైగా అందించబడింది, దాదాపు 500,000 మంది పాడి ఉత్పత్తిదారులు రూ.151 కోట్ల సహాయం పొందారు. ఆర్థికంగా బలహీనంగా ఉన్న గ్రామీణ కుటుంబాలకు శాశ్వత గృహనిర్మాణం మరియు మౌలిక సదుపాయాల నిర్మాణం కోసం రూ.1.20 లక్షల ఆర్థిక సహాయం కూడా అందించబడింది.

అధిక దిగుబడినిచ్చే మరియు తాపాపరణానికి తట్టుకునే విత్తన రకాలను ప్రవేశపెట్టడం మరియు సాగు ఖర్చులు స్థిరంగా తగ్గడం వల్ల రాజస్థాన్ వ్యవసాయ రంగం వేగంగా వృద్ధి చెందుతుందని శ్రీ శివరాజ్ సింగ్ చౌహాన్ అన్నారు. ప్రధాన మంత్రి ఫసల్ బీమా యోజన కింద రాష్ట్ర ప్రభుత్వం చేస్తున్న ప్రయత్నాలను ఆయన ప్రశంసించారు, రైతులు సమిష్టిగా రూ.60,000 కోట్ల సహాయం పొందారని మరియు గత రెండు సంవత్సరాలలో ఈ పథకం కింద రాష్ట్రం సుమారు రూ.29,000 కోట్లు పొందిందని ఆయన పేర్కొన్నారు. పారదర్శకతను నిర్ధారిస్తూ బీమా క్లెయిమ్ల పరిష్కారంలో 1.2 శాతం వడ్డీని ప్రవేశపెట్టామని చౌహాన్ పేర్కొన్నారు

కనీస మద్దతు ధర (MSP) గురించి ప్రస్తావిస్తూ, ప్రధానమంత్రి శ్రీ నరేంద్ర మోడీ నాయకత్వంలో, కనీస మద్దతు ధర గణనీయంగా పెంచబడిందని మంత్రి పేర్కొన్నారు. రైతుల ప్రయోజనాలను కాపాడుతూ, ముంగ్ బీన్స్, వేరుశనగ, సోయాబీన్లను సరసమైన ధరలకు సేకరిస్తున్నామని ఆయన హామీ ఇచ్చారు. “అభివృద్ధి చెందిన భారతదేశం - జీ రామ్ జీ” చట్టంపై మాట్లాడుతూ, ఈ బిల్లు ఉపాధి అవకాశాలను బలోపేతం చేయడం, హామీ ఇవ్వబడిన పని దినాల సంఖ్యను 100 నుండి 125కి పెంచడం, గ్రామ పంచాయతీలు గ్రామ అభివృద్ధి ప్రణాళికలను సిద్ధం చేయడానికి అధికారం ఇవ్వడం మరియు జాప్యాలపై వడ్డీతో సహా వేతనాలను సకాలంలో చెల్లించేలా చూడటం ద్వారా దేశంలోని గ్రామాలను మారుస్తుందని ఆయన పేర్కొన్నారు. నీటి సంరక్షణ మరియు కాలానుగుణ వ్యవసాయ అవసరాలకు ప్రాధాన్యత ఇవ్వడం ద్వారా గ్రామాలను పేదరికం లేని మరియు ఉపాధి ఆధారిత యూనిట్లుగా అభివృద్ధి చేస్తామని ఆయన పేర్కొన్నారు.

ప్రధానమంత్రి నాయకత్వంలో చేపట్టిన సంస్కరణల వల్ల కార్మికులు మరియు రైతుల కోసం కేటాయించిన నిధులు నేరుగా వారి బ్యాంకు ఖాతాలకు చేరుతున్నాయని పేర్కొంటూ, ఉద్దేశపూర్వకంగా గందరగోళం మరియు తప్పుడు సమాచారం వ్యాప్తి చేయవద్దని గౌరవనీయ కేంద్ర మంత్రి హెచ్చరించారు. రైతులను దోపిడీ చేసే వారిపై కఠినమైన చర్యలు తీసుకునేందుకు వీలు కల్పించే విత్తనాల చట్టం మరియు నకిలీ ఎరువులు మరియు కల్తీ ఎరువుల నిరోధక బిల్లుతో సహా కొత్త శాసన నిబంధనలను త్వరలో ప్రవేశపెట్టాలని ప్రభుత్వం యోచిస్తోందని కూడా ఆయన తెలియజేశారు.

**వ్యవసాయంలో భారతదేశం-ఫిజి సహకారాన్ని బలోపేతం చేయడానికి ఫిజి కౌంటర్పార్ట్ తో
ద్వైపాక్షిక సమావేశం నిర్వహించిన గౌరవనీయ కేంద్ర వ్యవసాయ మంత్రి**

గౌరవనీయులైన కేంద్ర వ్యవసాయ మరియు రైతు సంక్షేమ మంత్రి శ్రీ శివరాజ్ సింగ్ చౌహాన్, ఫిజి వ్యవసాయ మరియు జలమార్గాల మంత్రి తోమాసి తునాబునతో న్యూఢిల్లీలోని కృషి భవన్ లో ద్వైపాక్షిక సమావేశం నిర్వహించారు. వ్యవసాయ రంగంలో భారతదేశం మరియు ఫిజి మధ్య సహకారాన్ని మరింతగా పెంచుకోవడానికి కొనసాగుతున్న సహకారాన్ని సమీక్షించడం మరియు భవిష్యత్తు మార్గాలను గుర్తించడంపై ఈ సమావేశం దృష్టి సారించింది.

చర్చల సందర్భంగా, గౌరవనీయులైన కేంద్ర మంత్రి ఫిజితో భారతదేశానికి ఉన్న దీర్ఘకాల చారిత్రక సంబంధాన్ని హైలైట్ చేశారు, పరస్పర గౌరవం, సహకారం మరియు బలమైన సాంస్కృతిక మరియు ప్రజల మధ్య సంబంధాల పునాదిపై ద్వైపాక్షిక సంబంధాలు బలోపేతం అవుతున్నాయని నొక్కి చెప్పారు. వ్యవసాయం మరియు ఆహార భద్రత ఉమ్మడి ప్రాధాన్యతలని మరియు భారతదేశం-ఫిజి సహకారానికి కేంద్ర స్తంభాలుగా ఉన్నాయని ఆయన నొక్కి చెప్పారు.

పరస్పర ఆసక్తి ఉన్న విస్తృత శ్రేణి అంశాలపై ఇద్దరు మంత్రులు సమగ్రమైన మరియు నిర్మాణాత్మక చర్చలు జరిపారు. ప్రస్తుతం ఉన్న అవగాహన ఒప్పందాన్ని (MoU) అదనంగా ఐదు సంవత్సరాలు పొడిగించడానికి మరియు ద్వైపాక్షిక సహకారాన్ని మరింత సంస్థాగతీకరించడానికి మరియు ముందుకు తీసుకెళ్లడానికి జాయింట్ వర్కింగ్ గ్రూప్ (JWG)ను ఏర్పాటు చేయడానికి రెండు వైపులా అంగీకరించారు. సహకారం కోసం గుర్తించబడిన ముఖ్య రంగాలలో విద్యార్థుల మార్పిడి, శిక్షణ మరియు సామర్థ్య నిర్మాణ కార్యక్రమాలు మరియు సాంకేతిక పరిజ్ఞానం భాగస్వామ్యం, ముఖ్యంగా చిన్న తరహా వ్యవసాయ యంత్రాలు మరియు డిజిటల్ వ్యవసాయ సాధనాలలో ఉన్నాయి. పరిశోధన మౌలిక సదుపాయాలను బలోపేతం చేయడం, జన్యు మార్పిడి చొరవలు మరియు ఆహార నష్టం మరియు వ్యర్థాలను తగ్గించడంపై జ్ఞాన భాగస్వామ్యం కూడా ఈ చర్చలలో ఉన్నాయి.

ఫిజి ప్రతినిధి బృందంలో ఫిజి వ్యవసాయం మరియు జలమార్గాల గౌరవ మంత్రి శ్రీ తోమాసి తునాబున; బహుళ జాతి వ్యవహారాలు మరియు చక్కెర పరిశ్రమల గౌరవ మంత్రి శ్రీ చరణ్ జీత్ సింగ్; భారతదేశంలో ఫిజి హైకమిషనర్ శ్రీ జగన్నాథ్ సామి; చక్కెర మంత్రిత్వ శాఖ శాశ్వత కార్యదర్శి డాక్టర్ వినేష్ కుమార్, ఫిజి షుగర్ కార్పొరేషన్ డైరెక్టర్ బోర్డు చైర్మన్ శ్రీ నిత్య రెడ్డి; మరియు ఫిజి హైకమిషన్ కౌన్సిలర్ శ్రీ పాలో దారేవా ఉన్నారు.

భారతదేశం తరపున వ్యవసాయం మరియు రైతు సంక్షేమ శాఖ కార్యదర్శి శ్రీ దేవేష్ చతుర్వేది; వ్యవసాయ పరిశోధన మరియు విద్య శాఖ (ఘోషా) కార్యదర్శి శ్రీ ఎం.ఎల్. జాట్; ఇతర సీనియర్ అధికారులు పాల్గొన్నారు.

మెరుగైన ఆహార భద్రత మరియు స్థిరమైన వ్యవసాయ అభివృద్ధి కోసం నిరంతర భాగస్వామ్యం, సామర్థ్య నిర్మాణం, సాంకేతిక బదిలీ మరియు సహకార పరిశోధన ద్వారా వ్యవసాయంలో సహకారాన్ని పెంపొందించడానికి భారతదేశం మరియు ఫిజిల ఉమ్మడి నిబద్ధతను ఈ సమావేశం పునరుద్ధరించింది.

రసాయనాలు మరియు ఎరువుల మంత్రిత్వ శాఖ వార్తలు

ఎరువుల శాఖ చింతన్ శిబిరం సమతుల్య ఎరువుల వినియోగం మరియు స్థిరమైన వ్యవసాయంపై దృష్టి పెడుతుంది

రైతులను కేంద్రంలో ఉంచి భారత ప్రభుత్వ విధానాలను అమలు చేయడం, ఎరువుల సకాలంలో లభ్యతను నిర్ధారించడం మరియు నేల ఆరోగ్యాన్ని మెరుగుపరచడం అనే లక్ష్యంతో, ఎరువుల శాఖ న్యూఢిల్లీలో ఒక రోజు పాటు చింతన్ శిబిరాన్ని నిర్వహించింది. ఎరువుల సమతుల్య వినియోగం, స్థిరమైన వ్యవసాయం మరియు రైతులకు మరింత సమర్థవంతంగా మద్దతు ఇవ్వడానికి ఎరువుల పర్యావరణ వ్యవస్థను బలోపేతం చేయడంపై ఈ చర్చలు దృష్టి సారించాయి.

ఈ సమావేశంలో ఎరువుల శాఖ మరియు రాష్ట్ర ప్రభుత్వాల సీనియర్ అధికారులు, శాస్త్రవేత్తలు, సహకార సంస్థలు, ప్రభుత్వ రంగ సంస్థలు మరియు ప్రైవేట్ రంగ ప్రతినిధులు పాల్గొన్నారు, వారు గౌరవనీయులైన కేంద్ర రసాయనాలు మరియు ఎరువుల మంత్రి శ్రీ జగత్ ప్రకాష్ నడ్డా మరియు గౌరవనీయులైన రసాయనాలు మరియు ఎరువుల శాఖ సహాయ మంత్రి శ్రీమతి అనుప్రియ పటేల్ తో వివరణాత్మక చర్చలలో పాల్గొన్నారు.

ఈ సందర్భంగా శ్రీ జె.పి. నడ్డా మాట్లాడుతూ, గౌరవనీయులైన ప్రధానమంత్రి శ్రీ నరేంద్ర మోదీ రైతులను పాలనలో నిరంతరం కేంద్రబిందువుగా ఉంచుతున్నారని, అన్ని విధానాలు మరియు నిర్ణయాలు రైతుల జీవన విధానాన్ని మెరుగుపరచడమే లక్ష్యంగా ఉండాలని నొక్కి చెప్పారు. బహుళ సవాళ్లు ఉన్నప్పటికీ, ఎరువుల శాఖ దేశవ్యాప్తంగా ఎరువులు నిరంతరాయంగా అందుబాటులో ఉండేలా చూసిందిని ఆయన పేర్కొన్నారు. రైతు కేంద్రీకృత కార్యక్రమాల సంవత్సరంలో సకాలంలో దిగుమతులతో పాటు రికార్డు స్థాయిలో ఎరువుల ఉత్పత్తిని సాధించడానికి దోహదపడ్డాయని ఆయన నొక్కి చెప్పారు.

సమతుల్య ఎరువుల వాడకం వంటి సమస్యలను పరిష్కరించడానికి మరియు వ్యవసాయేతర ప్రయోజనాల కోసం ఎరువుల మళ్లింపు లేదా దుర్వినియోగాన్ని నిరోధించడానికి, తద్వారా రైతుల ప్రయోజనాలను మరియు నేల ఆరోగ్యాన్ని కాపాడటానికి భారత ప్రభుత్వంలోని వివిధ విభాగాల మధ్య సమన్వయ ప్రయత్నాలు చేపట్టబడతాయని గౌరవనీయ కేంద్ర మంత్రి పేర్కొన్నారు.

గౌరవనీయులైన ప్రధానమంత్రి భారతదేశాన్ని ప్రపంచ ఆహార బుట్టగా ఊహించారని, చింతన్ శిబిరం సందర్భంగా ఉత్పన్నమయ్యే ఆలోచనలు 2047 నాటికి అభివృద్ధి చెందిన భారతదేశం అనే లక్ష్యాన్ని సాధించడానికి దోహదపడతాయని గౌరవనీయులైన సహాయ మంత్రి శ్రీమతి అనుప్రియ పటేల్ అన్నారు.

ప్రభుత్వం, ప్రభుత్వ రంగ సంస్థలు, సహకార సంస్థలు మరియు ప్రైవేట్ రంగం సమిష్టిగా రైతులను అన్ని చర్చల కేంద్రంగా ఉంచాయని ఎరువుల శాఖ కార్యదర్శి శ్రీ రజత్ కుమార్ మిశ్రా పేర్కొన్నారు. శిబిరం యొక్క ఇంటరాక్టివ్ ఫార్మాట్ ప్రతి సూచనకు తగిన పరిశీలన లభించేలా చేసిందిని, భాగస్వామ్య నైపుణ్యం ద్వారా మరింత ప్రభావవంతమైన ఫలితాలకు దారితీస్తుందని ఆయన పేర్కొన్నారు.

నేషనల్ అగ్రికల్చరల్ సైన్స్ కాంప్లెక్స్ లో జరిగిన ఒకరోజు శిబిరంలో 15 నేపథ్య బృందాలు లోతైన చర్చలు జరిపి, ఆచరణీయమైన సిఫార్సులను అందించాయి. గౌరవనీయ కేంద్ర మంత్రి, గౌరవనీయ సహాయ మంత్రి, మరియు ఎరువుల శాఖ కార్యదర్శి ప్రతి బృందంతో వారి సూచనలను అర్థం చేసుకోవడానికి వ్యక్తిగతంగా సంభాషించారు.

ఈ చర్చలు నవయుగ ఎరువులు, ఎరువుల ఉత్పత్తిలో స్వావలంబన, రైతుల చేరువ మరియు అవగాహన, ఎరువుల పర్యావరణ వ్యవస్థ యొక్క డిజిటల్ బలోపేతం మరియు పోషక ఆధారిత సబ్సిడీ చట్టం వంటి కీలక రంగాలను కవర్ చేశాయి. ఎరువుల శాఖలోని ప్రభుత్వ రంగ సంస్థల సీనియర్ అధికారులు, సహకార సంఘాలు మరియు ప్రైవేట్ కంపెనీల ప్రతినిధులు కూడా చింతన్ శిబిరంలో చురుకుగా పాల్గొన్నారు.

క్రిభోకో చింతన్ శిబిర్ లో చురుకుగా పాల్గొని, స్థిరమైన వ్యవసాయం, సమతుల్య ఎరువుల వాడకం మరియు రైతు కేంద్రీకృత కార్యక్రమాలపై చర్చలకు దోహదపడింది, నేల ఆరోగ్యం మరియు స్థిరమైన వ్యవసాయ అభివృద్ధికి దాని నిబద్ధతను పునరుద్ఘాటించింది.

పారదర్శక ఎరువుల సబ్సిడీ ప్రాసెసింగ్ను బలోపేతం చేయడానికి ఇంటిగ్రేటెడ్ ఈ-బిల్ సిస్టమ్ ప్రారంభించబడింది

గౌరవనీయ ప్రధానమంత్రి శ్రీ నరేంద్ర మోడీ డిజిటల్ ఇండియా దార్శనికత మరియు 2047 నాటికి 'అభివృద్ధి చెందిన భారతదేశం' అనే జాతీయ లక్ష్యానికి అనుగుణంగా, ఎరువుల శాఖ డిజిటల్ పాలన మరియు ఆర్థిక పారదర్శకతను బలోపేతం చేసే దిశగా ఒక ముఖ్యమైన అడుగు వేసింది. గౌరవనీయ కేంద్ర ఆరోగ్య మరియు కుటుంబ సంక్షేమం మరియు రసాయనాలు & ఎరువుల మంత్రి శ్రీ జగత్ ప్రకాష్ నడ్డా న్యూఢిల్లీలోని కర్తవ్య భవన్లో ఇంటిగ్రేటెడ్ ఈ-బిల్ వ్యవస్థను ప్రారంభించారు. ఈ వ్యవస్థ పూర్తిగా డిజిటల్ ప్లాట్ఫామ్ ద్వారా సుమారు రూ. 2 లక్షల కోట్ల విలువైన ఎరువుల సబ్సిడీ క్లెయిమ్లను ప్రాసెస్ చేయడానికి వీలు కల్పిస్తుంది.

ఈ కార్యక్రమంలో ప్రసంగించిన గౌరవనీయ కేంద్ర మంత్రి, ఈ-బిల్లింగ్ వ్యవస్థను ప్రారంభించడం పారదర్శకత, సమర్థవంతమైన మరియు సాంకేతికత ఆధారిత పాలన వైపు ఒక ముఖ్యమైన సంస్కరణ అని పేర్కొన్నారు. జవాబుదారీతనాన్ని బలోపేతం చేయడంలో, సబ్సిడీ పంపిణీని వేగవంతం చేయడంలో మరియు ఎరువుల రంగంలో మొత్తం ఆర్థిక నిర్వహణను మెరుగుపరచడంలో ఈ డిజిటల్ ప్లాట్ఫామ్ కీలక పాత్ర పోషిస్తుందని ఆయన పేర్కొన్నారు.

ఎరువుల శాఖ కార్యదర్శి శ్రీ రజత్ కుమార్ మిశ్రా మాట్లాడుతూ, ఈ చొరవ డిపార్ట్మెంట్లో ఆర్థిక ప్రక్రియల ఆధునికీకరణలో ఒక మైలురాయి అని, మాన్యువల్ మరియు పేపర్ ఆధారిత ప్రక్రియల నుండి పూర్తిగా ఇంటిగ్రేటెడ్, సిస్టమ్-టు-సిస్టమ్ డిజిటల్ వర్క్ఫ్లోకు మారుతుందని అన్నారు. ఈ వ్యవస్థ బిల్లుల భౌతిక కదలికను తొలగిస్తుందని మరియు సబ్సిడీ ప్రాసెసింగ్ యొక్క వేగం, ఖచ్చితత్వం మరియు విశ్వసనీయతను గణనీయంగా పెంచుతుందని ఆయన వివరించారు.

ఎరువుల శాఖకు చెందిన ఇంటిగ్రేటెడ్ ఫెర్టిలైజర్ మేనేజ్మెంట్ సిస్టమ్ (ఐ.ఎఫ్.ఎం.ఎస్.) మరియు ఆర్థిక మంత్రిత్వ శాఖలోని కంట్రోలర్ జనరల్ ఆఫ్ ఆకౌంట్స్ యొక్క వజ్జిక్ పైనాన్నియల్ మేనేజ్మెంట్ సిస్టమ్ (పి.ఎఫ్.ఎం.ఎస్.) మధ్య బలమైన సాంకేతిక సహకారం ఫలితంగా ఇంటిగ్రేటెడ్ ఇ-బిల్ వ్యవస్థ ఏర్పడింది, ఇది సజావుగా డేటా మార్పిడి మరియు సమగ్ర ఆర్థిక పర్యవేక్షణను నిర్ధారిస్తుంది.

ఈ వ్యవస్థ అన్ని లావాదేవీలకు కేంద్రీకృత మరియు ట్రాన్స్పారెంట్ ప్రూఫ్ డిజిటల్ ఆడిట్ ట్రయల్స్ను ఏర్పాటు చేస్తుందని, పారదర్శకత, జవాబుదారీతనం మరియు ఆడిట్ సామర్థ్యాన్ని గణనీయంగా పెంచుతుందని చీఫ్ కంట్రోలర్ ఆఫ్ ఆకౌంట్స్ శ్రీ సంతోష్ కుమార్ పేర్కొన్నారు. సీనియర్ అధికారులు ఇప్పుడు రియల్-టైమ్ వ్యయ సమాచారాన్ని పొందగలుగుతారు, ఇది బలమైన ఆర్థిక నియంత్రణ మరియు సమాచారంతో కూడిన నిర్ణయం తీసుకోవడానికి వీలు కల్పిస్తుంది.

ఈ ప్లాట్ఫామ్ బిల్లుల ఎండ్-టు-ఎండ్ డిజిటల్ ప్రాసెసింగ్ను అనుమతిస్తుంది, వారపు ఎరువుల సబ్సిడీ చెల్లింపులతో సహా అన్ని చెల్లింపు ప్రక్రియలను వేగవంతం చేస్తుంది అని జాయింట్ సెక్రటరీ (ఆర్థిక మరియు ఖాతాలు), శ్రీ మనోజ్ సేథి వివరించారు. ఈ వ్యవస్థ ద్వారా, ఎరువుల కంపెనీలు తమ క్లెయిమ్లను ఆన్లైన్లో సమర్పించగలవు, చెల్లింపు స్థితిని నిజ సమయంలో ట్రాక్ చేయగలవు మరియు ప్రామాణిక ఎలక్ట్రానిక్ వర్క్ఫ్లోను అనుసరించగలవు. ఇది మాన్యువల్ జోక్యం మరియు దైహిక సిలోలను తగ్గించేటప్పుడు ఈక్విటీ, న్యాయబద్ధత మరియు ఆర్థిక నిబంధనలకు అనుగుణంగా ఉండేలా చేస్తుంది.

అదనపు కార్యదర్శి శ్రీమతి అనితా సి. మేషామ్, అదనపు కార్యదర్శి శ్రీమతి అపర్ణ శర్మ, జాయింట్ సెక్రటరీ శ్రీ కె. కె. పాఠక్, జాయింట్ సెక్రటరీ శ్రీ అనురామ్ రోహిణి మరియు డైరెక్టర్ శ్రీమతి లబోని దాస్ దత్తా సహా పలువురు సీనియర్ అధికారులు ఈ ప్రారంభోత్సవ కార్యక్రమంలో పాల్గొన్నారు.

నేషనల్ ఇన్ఫర్మేటిక్స్ సెంటర్ సీనియర్ టెక్నికల్ డైరెక్టర్ శ్రీ అసీమ్ గుప్తా, వ్యవస్థ యొక్క సాంకేతిక నిర్మాణం మరియు కార్యాచరణ గురించి సమాచారాన్ని అందించారు. జాయింట్ డైరెక్టర్ శ్రీ అశుతోష్ తివారీ మరియు డెవలపర్ శ్రీ హరే కృష్ణ తివారీతో సహా ఎన్.ఐ.సి. బృందం, వ్యవస్థ అమలు మరియు ప్రత్యక్ష ప్రదర్శనలో గణనీయమైన మద్దతును అందించింది, ఇది విస్తృతంగా ప్రశంసించబడింది.

ఇంటిగ్రేటెడ్ ఇ-బిల్ వ్యవస్థ అంతర్నిర్మిత ధృవీకరణ నియంత్రణలు, రియల్-టైమ్ ట్రాకింగ్ మరియు సమగ్ర ఆడిట్ లాగ్ ద్వారా ఆర్థిక పాలనను బలోపేతం చేస్తుంది, లోపాలు, మోసం లేదా దుర్వినియోగానికి సంభావ్యతను తగ్గిస్తుంది. ఈ చొరవ పారదర్శక, సమర్థవంతమైన మరియు డిజిటల్ సాధికారత పొందిన పరిపాలనకు భారత ప్రభుత్వ నిబద్ధతను మరింత బలోపేతం చేస్తుంది.

గౌరవనీయులైన కేంద్ర రసాయనాలు మరియు ఎరువుల మంత్రితో క్రిభీకో మేనేజింగ్ డైరెక్టర్ భేటీ

క్రిభీకో మేనేజింగ్ డైరెక్టర్ శ్రీ ఎస్.ఎస్.యాదవ్, కేంద్ర రసాయనాలు & ఎరువుల మరియు ఆరోగ్యం & కుటుంబ సంక్షేమ మంత్రి శ్రీ జె.పి.నడ్డాను మర్యాదపూర్వకంగా కలిశారు.

సమావేశంలో, ఎరువుల రంగాన్ని బలోపేతం చేయడం, విలువ గొలుసు అంతటా సామర్థ్యాన్ని పెంచడం మరియు స్థిరమైన మరియు ఆవిష్కరణ - ఆధారిత విధానాల ద్వారా రైతులకు మద్దతు ఇవ్వడంపై దృష్టి సారించిన క్రిభీకో యొక్క కొనసాగుతున్న మరియు ప్రణాళికాబద్ధమైన కార్యక్రమాల గురించి గౌరవనీయ మంత్రికి వివరించబడింది. వ్యవసాయం మరియు ఎరువుల నిర్వహణలో జాతీయ ప్రాధాన్యతలతో దాని కార్యకలాపాలను సమలేఖనం చేయడానికి, దీర్ఘకాలిక రంగ వృద్ధిని నిర్ధారించడానికి కీలక వాటాదారులతో సహకారాన్ని పెంపొందించడానికి క్రిభీకో యొక్క ప్రయత్నాలను కూడా చర్చించారు.

భారతదేశ వ్యవసాయ అభివృద్ధికి దోహదపడటంలో మరియు సమృద్ధిని పోషక పరిష్కారాలు, సంస్థాగత బలోపేతం మరియు భవిష్యత్తును దృష్టిలో ఉంచుకునే కార్యక్రమాల ద్వారా రైతులకు మద్దతు ఇవ్వడంలో క్రిభీకో యొక్క నిరంతర నిబద్ధతను ఈ సంభాషణ నొక్కి చెప్పింది.

సుస్థిర వ్యవసాయం గురించి చర్చించడానికి కేంద్ర పర్యావరణ మంత్రిని శ్రీ ఎస్.ఎస్. యాదవ్ కలిశారు.

క్రిభీకో మేనేజింగ్ డైరెక్టర్ శ్రీ ఎస్.ఎస్.యాదవ్, కేంద్ర పర్యావరణం, అటవీ మరియు వాతావరణ మార్పుల మంత్రి శ్రీ భూపేంద్ర యాదవ్‌ను మర్యాదపూర్వకంగా సందర్శించారు.

సమావేశంలో, వారు స్థిరమైన వ్యవసాయ పద్ధతులను ప్రోత్సహించడానికి ఉద్దేశించిన కీలక అంశాలు మరియు చొరవలను చర్చించారు. పర్యావరణ బాధ్యత మరియు దీర్ఘకాలిక వ్యవసాయ స్థిరత్వం పట్ల ఉమ్మడి నిబద్ధతను ఈ సంభాషణ వునరుద్ధానించింది.

క్రిభోకో భవన్లో పుల్విట్ థియేటర్ వారి వేదిక ప్రదర్శనతో నూతన సంవత్సర వేడుకలు జరిగాయి.

క్రిభోకో భవన్లో నూతన సంవత్సరాన్ని ఉత్సాహంగా మరియు సాంస్కృతిక ఉత్సాహంతో స్వాగతించారు, అక్కడ పుల్విట్ థియేటర్ కళాకారుల రంగస్థల ప్రదర్శనతో ప్రత్యేక సాంస్కృతిక కార్యక్రమం నిర్వహించబడింది.

ఈ కార్యక్రమంలో క్రిభోకో మేనేజింగ్ డైరెక్టర్ శ్రీ ఎస్.ఎస్. యాదవ్ సహా సీనియర్ మేనేజ్మెంట్ మరియు సిబ్బంది పాల్గొన్నారు. ఈ కార్యక్రమం సంస్థలోని సహకార స్ఫూర్తి, స్నేహభావం మరియు ప్రదర్శన కళల పట్ల ప్రశంసలను ప్రతిబింబిస్తుంది.

థియేటర్ కళాకారుల ఉత్సాహభరితమైన మరియు ఆకర్షణీయమైన ప్రదర్శన నూతన సంవత్సర వేడుకలకు సాంస్కృతిక కోణాన్ని జోడించింది మరియు ఉద్యోగులు విశ్రాంతి, సృజనాత్మకత మరియు సామరస్యపూర్వక వాతావరణంలో సమావేశమయ్యేలా చేసింది. సృజనాత్మకత, సమ్మిళితత్వం మరియు ఉద్యోగుల భాగస్వామ్యానికి విలువనిచ్చే బలమైన కార్యాలయ సంస్కృతికి క్రిభోకో యొక్క నిబద్ధతను కూడా ఈ కార్యక్రమం ప్రదర్శిస్తుంది.

ఈ కార్యక్రమం నూతన సంవత్సరానికి సానుకూలమైన మరియు స్ఫూర్తిదాయకమైన ప్రారంభాన్ని సూచించింది, క్రిభోకో కుటుంబంలో ఐక్యత మరియు సాంస్కృతిక ప్రశంసలను మరింత బలోపేతం చేసింది.

నూతన సంవత్సర వేడుకలు

సహకార పనితీరు యొక్క ఆచరణాత్మక అనుభవాన్ని పొందడానికి ఎన్.సి.సి.ఇ. డిప్లొమా ప్రాగ్రామ్ పాల్గొనేవారు క్రిభేకో భవన్ ను సందర్శించారు.

సహకార విద్య మరియు అభివృద్ధికి సంబంధించిన వారి విద్యా పాఠ్యాంశాల్లో భాగంగా నేషనల్ కౌన్సిల్ ఫర్ కోఆపరేటివ్ ఎడ్యుకేషన్ (ఎన్.సి.సి.ఇ.) నిర్వహించిన డిప్లొమా కార్యక్రమంలో పాల్గొన్నవారు క్రిభేకో భవన్ కు అధ్యయన పర్యటన చేశారు.

అధ్యయన పర్యటన సందర్భంగా, క్రిభేకో జాయింట్ జనరల్ మేనేజర్ (మార్కెటింగ్) డాక్టర్ తేజిందర్ సింగ్, జాయింట్ జనరల్ మేనేజర్ (హెచ్.ఆర్.) శ్రీ డి.కె. యాదవ్ మరియు డిప్యూటీ జనరల్ మేనేజర్ (మార్కెటింగ్) శ్రీ గజేంద్ర కుమార్, ఇతర సీనియర్ అధికారులు పాల్గొన్న వారితో సంభాషించారు మరియు క్రిభేకో సంస్థాగత నిర్మాణం, పాత్ర మరియు సహకార రంగంలో దాని విస్తృత శ్రేణి సేవల గురించి విలువైన సమాచారాన్ని పంచుకున్నారు.

ఈ కార్యక్రమంలో పాల్గొనేవారికి క్రిభేకో యొక్క ప్రయోగశాల సౌకర్యాల గైడ్ టూర్ కూడా అందించబడింది, ఇది సంస్థ యొక్క సాంకేతిక ప్రక్రియలు మరియు నాణ్యత హామీ వ్యవస్థలపై ప్రత్యక్ష అంతర్దృష్టిని అందించింది. దేశంలోని ప్రముఖ సహకార సంస్థలలో ఒకదాని కార్యకలాపాలు, నిర్వహణ పద్ధతులు మరియు సహకారాల గురించి పాల్గొనేవారికి ఆచరణాత్మక అనుభవాన్ని అందించే ఇంటరాక్టివ్ ప్రశ్నోత్తరాల సెషన్ కూడా జరిగింది.

ఈ అధ్యయన పర్యటన గొప్ప మరియు సమాచారాత్మక అనుభవంగా నిరూపించబడింది, ఇది విద్యా అధ్యయనాలు మరియు వాస్తవ సహకార పద్ధతుల మధ్య అంతరాన్ని తగ్గించడంలో కీలక పాత్ర పోషించింది, వ్యవసాయం మరియు గ్రామీణాభివృద్ధిలో సహకార సంస్థల ప్రాముఖ్యతను బలోపేతం చేసింది.

క్రిభేకో ఆర్టిఫిషియల్ ఇంటెలిజెన్స్ (ఎ.ఐ.) శిక్షణ కార్యక్రమం ద్వారా డిజిటల్ సామర్థ్యాలను బలోపేతం చేస్తుంది

ఎగ్జిక్యూటివ్ డైరెక్టర్ మరియు డిప్యూటీ జనరల్ మేనేజర్లతో సహా క్రిభేకో సీనియర్ అధికారులు మరియు అధికారులు, “ఆర్టిఫిషియల్ ఇంటెలిజెన్స్ ఎసెన్షియల్స్” అనే ఒక రోజు ఇంటెన్సివ్ శిక్షణా కార్యక్రమంలో పాల్గొన్నారు. ఇది ఆర్టిఫిషియల్ ఇంటెలిజెన్స్ (ఎ.ఐ.) యొక్క ప్రాథమిక జ్ఞానాన్ని మరియు సంస్థాగత విధుల్లో దాని ఆచరణాత్మక అనువర్తనాన్ని బలోపేతం చేసే లక్ష్యంతో ఉంది.

ఈ కార్యక్రమంలో ఎగ్జిక్యూటివ్ డైరెక్టర్ (టెక్నికల్ & ఐటీ) శ్రీ సీ.ఎస్. ఆజాద్, డిప్యూటీ జనరల్ మేనేజర్ (ఎంఎస్) శ్రీ రాజేష్ బి. మీనా, డిప్యూటీ జనరల్ మేనేజర్ (ఎంఎస్) శ్రీ విజయ్ ఆనంద్, మార్కెటింగ్, ఫైనాన్స్, మెటీరియల్స్, ఇన్ఫ్రాస్ట్రక్చర్ టెక్నాలజీ, టెక్నికల్ విభాగాల అధికారులు పాల్గొన్నారు.

ఆరు సెషన్ల శిక్షణను హ్యూలెల్ ప్రొగ్రామ్ ఎంటర్ప్రైజ్ ఇండియా ప్రైవేట్ లిమిటెడ్ నిర్వహించింది మరియు ఆర్టిఫిషియల్ ఇంటెలిజెన్స్ యొక్క ప్రాథమిక అంశాలు, అభివృద్ధి చెందుతున్న అల్ టెక్నాలజీలు మరియు ఆధునిక వ్యాపార వాతావరణాలలో వాటి ఔచిత్యం గురించి సమగ్ర అంతర్ముఖాలను అందించింది. ఈ కార్యక్రమం క్రిభేకో యొక్క కీలక వ్యాపార ప్రక్రియలలో సామర్థ్యం, నిర్ణయం తీసుకోవడం మరియు ఆవిష్కరణలను మెరుగుపరచడానికి ఎ.ఐ. - ఆధారిత పరిష్కారాల యొక్క సంభావ్య అనువర్తనాన్ని కూడా అన్వేషించింది.

ఈ శిక్షణా కార్యక్రమం క్రిభేకో యొక్క సామర్థ్య నిర్మాణం, డిజిటల్ పరివర్తన మరియు కార్యాచరణ నైపుణ్యం మరియు సేవా బట్టాదాను మెరుగుపరచడానికి అధునాతన సాంకేతిక పరిజ్ఞానాలను స్వీకరించడం పట్ల నిరంతర నిబద్ధతను ప్రతిబింబిస్తుంది. ఇంటరాక్టివ్ సెషన్లు పాల్గొనేవారు సంస్థాగత పర్ఫోమెంట్లోకి అనుసంధానించడంపై ఆచరణాత్మక దృక్పథాలను పొందేందుకు వీలు కల్పించాయి, స్థిరమైన వృద్ధి కోసం సాంకేతికతను ఉపయోగించాలనే సహకార దృక్పథానికి అనుగుణంగా ఉంటాయి.

హజీరా ప్లాంట్లో యూరియా స్ప్రిప్పర్స్ లిఫ్టేషన్ మెంట్ ప్రాజెక్ట్ కింద పనుల పురోగతి

ప్లాంట్ విశ్వసనీయత మెరుగుదల కార్యక్రమం కింద, క్రిభేకో తన హజీరా ప్లాంట్లో యూరియా స్ప్రిప్పర్లను దశలవారీగా భర్తీ చేస్తోంది, ఇది కార్యాచరణ విశ్వసనీయతను బలోపేతం చేయడం మరియు మొత్తం ప్లాంట్ సామర్థ్యాన్ని పెంచడం లక్ష్యంగా పెట్టుకుంది.

ఈ ప్రాజెక్టును హజీరాలోని లార్సెన్ & టూబ్రో (ఎల్ అండ్ టి) కు అప్పగించారు మరియు గణనీయమైన పురోగతి సమాధు చేయబడింది. ప్రతిపాదిత నాలుగు యూరియా స్ప్రిప్పర్ యూనిట్లలో, రెండు విజయవంతంగా డెలివరీ చేయబడ్డాయి మరియు ప్రారంభించబడ్డాయి, ఇది ప్రాజెక్ట్ అమలు షెడ్యూల్లో ఒక ముఖ్యమైన మైలురాయిని సూచిస్తుంది. ప్రాజెక్ట్ పురోగతిని సమీక్షించడానికి, క్రిభేకో ఎగ్జిక్యూటివ్ డైరెక్టర్ (ఆపరేషన్స్) మరియు ప్లాంట్ హెడ్, శ్రీ పి. చంద్ర మోహన్ నేతృత్వంలోని ఉన్నత స్థాయి ప్రతినిధి బృందం, నిర్వహణ మరియు వాణిజ్య విభాగాల సీనియర్ అధికారులతో కలిసి ఎల్ అండ్ టి హజీరా ప్లాంట్ను సందర్శించింది. నాణ్యతా ప్రమాణాలు మరియు నిర్ణీత సమయపాటలకు కట్టుబడి ఉండేలా చూడటానికి ప్రతినిధి బృందం ప్రాజెక్ట్ యొక్క కీలకమైన సాంకేతిక మరియు లాజిస్టికల్ అంశాలను అంచనా వేసింది.

ఈ పర్యటన మూడవ యూరియా స్ప్రిప్పర్ను ప్రారంభించడంతో ముగిసింది, ప్రాజెక్ట్ షెడ్యూల్ చేయబడిన పూర్తి దిశగా నిరంతర పురోగతిని సూచిస్తుంది. ఈ చొరవ క్రిభేకో యొక్క బలమైన ఇంజనీరింగ్ పరిష్కారాలను స్వీకరించడంలో మరియు స్థిరమైన మరియు సమర్థవంతమైన పద్ధతిలో ఎరువుల ఉత్పత్తికి మద్దతు ఇవ్వడానికి ఆస్తి విశ్వసనీయతను బలోపేతం చేయడంలో నిరంతర నిబద్ధతను ప్రదర్శిస్తుంది.

‘ప్లాస్టిక్ రహితం’ థీమ్తో సూరత్ లో జరిగే జి.పి.సి.బి. రాష్ట్ర స్థాయి క్రీడా సమావేశానికి క్రిభేకో మద్దతు

ప్రభుత్వ సంస్థలతో నిర్మాణాత్మక భాగస్వామ్యాన్ని పెంపొందించడం మరియు కమ్యూనిటీ-ఆధారిత కార్యక్రమాలకు మద్దతు ఇవ్వడం అనే దాని నిబద్ధతకు అనుగుణంగా, క్రిభేకో గుజరాత్ కాలివ్యు నియంత్రణ బోర్డు (జి.పి.సి.బి.) స్వాస్థ్య చేసిన రాష్ట్ర స్థాయి క్రీడా సమావేశానికి సూరత్ లోని క్రిభేకో నగర్ లోని క్రిభేకో స్పోర్ట్స్ కాంప్లెక్స్ లో తన మౌలిక సదుపాయాల సహాయాన్ని అందించింది.

ఈ కార్యక్రమంలో క్రిభేకో హజీరా ప్లాంట్ ఎగ్జిక్యూటివ్ డైరెక్టర్ (ఆపరేషన్స్) శ్రీ పి. చంద్ర మోహన్; జి.పి.సి.బి. చైర్మన్ శ్రీ ఆర్. బి. బరాద్; జి.పి.సి.బి. సభ్య కార్యదర్శి శ్రీ డి.ఎం. రక్కర్; మరియు జి.పి.సి.బి. (సూరత్) ప్రాంతీయ అధికారి శ్రీ అరుణ్ జి.పటేల్ పాల్గొన్నారు. ఈ కార్యక్రమంలో క్రిభేకో మరియు జి.పి.సి.బి. నుండి సీనీయర్ అధికారులు కూడా పాల్గొన్నారు.

“ప్లాస్టిక్ రహితం” అనే ఇతివృత్తంతో నిర్వహించబడిన ఈ రాష్ట్ర స్థాయి క్రీడా సమావేశం, పాల్గొనేవారిలో పర్యావరణ అవగాహన, స్థిరత్వం మరియు బాధ్యతాయుతమైన పద్ధతులను ప్రోత్సహించడం లక్ష్యంగా పెట్టుకుంది. పర్యావరణ పరిరక్షణ మరియు పర్యావరణ అనుకూల కార్యక్రమాల ప్రోత్సాహం పట్ల క్రిభేకో మరియు జి.పి.సి.బి. ల ఉమ్మడి నిబద్ధతను ఈ కార్యక్రమం నొక్కి చెప్పింది.

ఈ కార్యక్రమాన్ని తన క్రీడా సముదాయంలో నిర్వహించడం ద్వారా, పర్యావరణ స్పృహ, ఆరోగ్యకరమైన జీవనశైలి మరియు స్థిరమైన అభివృద్ధి కోసం సహకార ప్రయత్నాలను ప్రోత్సహించే ప్రభుత్వం నేతృత్వంలోని కార్యక్రమాలకు క్రిభేకో తన మద్దతును పునరుద్ఘాటించింది.

గుజరాత్ గ్లోబల్ ఎక్స్ పో 2025 లో విద్యార్థులు మరియు విద్యావేత్తలతో క్రిభేకో భాగస్వామ్యం

సూరత్ లోని వీర్ నర్సింహ్ సాత్ గుజరాత్ విశ్వవిద్యాలయంలో జరిగిన గుజరాత్ గ్లోబల్ ఎక్స్ పో 2025లో క్రిభేకో తన చురుకైన ఉనికిని చాటుకుంది, విద్యార్థులు, విద్యాసంస్థలు మరియు విస్తృత శ్రేణి వాటాదారులతో నిమగ్నమైంది.

ఎక్స్ పోలోని క్రిభేకో స్టాల్ ను క్రిభేకో హజీరా ప్లాంట్ ఎగ్జిక్యూటివ్ డైరెక్టర్ (ఆపరేషన్స్) శ్రీ పి. చంద్ర మోహన్, జాయింట్ జనరల్ మేనేజర్ (హ్యూమన్ రిసోర్సెస్) శ్రీ సునీల్ గౌర్ మరియు సంస్థ యొక్క ఇతర సీనియర్ అధికారుల సమక్షంలో ప్రారంభించారు.

క్రిభేకో ప్రదర్శన విద్యార్థులు, ప్రొఫెసర్లు మరియు సందర్శకుల నుండి గణనీయమైన ఆసక్తిని ఆకర్షించింది, వారు సహకార సంస్థ యొక్క విభిన్న ఉత్పత్తుల పోర్ట్ ఫోలియో, ఎరువుల రంగంలో పాత్ర మరియు వివిధ సామాజిక అభివృద్ధి మరియు సమాజ-ఆధారిత కార్యక్రమాల గురించి తెలుసుకున్నారు. స్టాల్ లోని ఇంటరాక్టివ్ కార్యకలాపాలు మరియు సహకార ప్రదర్శనలు అర్థవంతమైన భాగస్వామ్యం మరియు జ్ఞాన భాగస్వామ్యాన్ని సులభతరం చేశాయి.

ఎక్స్ పో అంతటా ఉత్సాహంగా పాల్గొనడం మరియు నిరంతర జనసమూహంతో, క్రిభేకో స్టాల్ కు ప్రోత్సాహకరమైన స్పందన లభించింది, ఇది విద్యావేత్తలు మరియు ప్రజలతో విస్తృత శ్రేణిలో చేరుకోవడం, విద్య మరియు భాగస్వామ్యం పట్ల సంస్థ యొక్క నిబద్ధతను మరింత బలోపేతం చేసింది.

ఫిబ్రవరి నెలలో ప్రధాన వ్యవసాయ పనులు

గోధుమ

గోధుమ పంట కంకులు మొలకెత్తే మరియు పుష్పించే దశలో పడిపోకుండా కాపాడటానికి, గాలి వేగానికి అనుగుణంగా సకాలంలో నీరు పెట్టండి, ఎందుకంటే ఈ దశలో నీటిపారుదల చాలా అవసరం. మాంగనీస్ లోపం ఉన్నప్పుడు, కొత్త ఆకుల సిరల మధ్య పసుపు చారలు మరియు తరువాత గోధుమ రంగు మచ్చలు కనిపిస్తాయి: నియంత్రణ కోసం, 10-15 రోజుల వ్యవధిలో మూడుసార్లు 0.5 శాతం మాంగనీస్ సల్ఫేట్‌ను పిచికారీ చేయండి. పసుపు తుప్పు మరియు ఆకు ముడత వ్యాధిలో ఆకులపై పసుపు లేదా ముదురు గోధుమ రంగు మచ్చలు ఏర్పడతాయి. నివారణ కోసం, నిలబడి ఉన్న పంటలో 0.1 శాతం ప్రాపికోనజోల్ 25 జుజు లేదా సిఫార్సు చేసిన శిలీంధ్ర సంహారిణిని పిచికారీ చేయండి.

బార్లీ

కందువా తెగులు సోకిన కంకులు కనిపిస్తే, దానిని తీసివేసి కాల్చివేయండి మరియు క్షార మరియు ఉప్పు నేలలో, లోతైన నీటిపారుదలకి బదులుగా, ఎక్కువ సంఖ్యలో తేలికపాటి నీటిపారుదలని వేయండి. చారల లేదా పసుపు తుప్పులో, ఆకులపై వరుసలలో చిన్న పసుపు గోర్లు ఏర్పడతాయి. నియంత్రణ కోసం తుప్పు నిరోధక జాతులను ఉపయోగించండి. నల్ల తుప్పు వ్యాధిలో, ఆకుల కాండాలపై పొడవైన ఎరుపు నుండి నలుపు రంగు గోర్లు ఏర్పడతాయి; నివారణ కోసం, హెక్టారుకు 2 కిలోల డైథెన్ -78 (జినెబ్) పిచికారీ చేయండి.

శీతాకాలపు మొక్కజొన్న

రబీ మొక్కజొన్నలో 4-5 నీటిపారుదల అవసరం, దీనిలో శీతాకాలపు మొక్కజొన్నకు (120-125 రోజుల తర్వాత) ధాన్యం నింపే సమయంలో ఐదవ సారి నీరు పెట్టాలి మరియు పొలంలోని తేమ ఆధారంగా అవసరాన్ని బట్టి అదనపు నీటిపారుదల చేయాలి. కాండం తొలుచు పురుగు మరియు ఆకు రోలర్ కీటకాల నియంత్రణ కోసం, కార్బరిల్‌ను 2.5 మి/లీటరు చొప్పున 500 లీటర్ల నీటిలో కరిగించి పిచికారీ చేయాలి. శరదృతువు మొక్కజొన్నలో తుప్పు మరియు బొగ్గు బంట్ వ్యాధి విషయంలో, 400-600 గ్రాముల డైథెన్ పీ-47ను 200-250 లీటర్ల నీటిలో కరిగించి 2-3 సార్లు పిచికారీ చేయాలి.

శనగ

అవసరమైతే, పుష్పించే ముందు శనగకు నీరు పెట్టండి. పుష్పించే దశలో నీరు పెట్టకండి ఎందుకంటే ఇది పువ్వులు రాలిపోవడానికి కారణమవుతుంది. మొగ్గ తొలుచు పురుగును నియంత్రించడానికి, మోనోక్రోటోఫాస్ 750 మి.లీ లేదా క్విన్నాలోస్ 1.50 లీ లేదా ఇండోక్సాకాప్ 1.0 మి.లీ లీటరుకు పిచికారీ చేయండి. ముడత వ్యాధి నివారణకు, మాంకోజెబ్ 75 జి, పి. 2 (గ్రాములు)లీటరు నీటిలో కలిపి ద్రావణాన్ని తయారు చేసి పిచికారీ చేయండి.

బఠానీ

బఠానీ పంటలో, పుష్పించే సమయంలో మరియు ప్రారంభ దశలో 1-2 నీటిపారుదల ప్రయోజనకరంగా ఉంటుంది మరియు మంచు నుండి రక్షణ కోసం నీటిపారుదల కూడా అవసరం; అలస్యంగా విత్తిన పంటలో, కాయలు ఏర్పడినప్పుడు నీరు పెట్టండి. బూజు తెగులు వ్యాధిలో, ఆకులు మరియు కాయలపై తెల్లటి పొడి కనిపిస్తుంది, నియంత్రణ కోసం, సల్ఫెక్స్ 2.5 కిలోలు/హెక్టారు లేదా కరిగే సల్ఫర్ 3.0 కిలోలు/హెక్టారు లేదా సిఫార్సు చేసిన పరిమాణంలో కార్బెండజిమ్ లేదా ట్రైడోమార్ఫ్‌ను పిచికారీ చేయండి.

పప్పు

పేనుబంక మరియు త్రిప్సెను నియంత్రించడానికి, హెక్టారుకు 500-600 లీటర్ల నీటిలో కరిగించిన 250 మి.లీ ఫాస్ఫామిడాన్ (85 ఇ.సి.) లేదా 750 మి.లీ క్లోరోపైరిఫాస్ (20 ఇ.సి.) లేదా 500 మి.లీ డైమెథియేట్ (30 ఇ.సి.) ను పిచికారీ చేయాలి.

ఆవాలు

ఆవాల పంటలో, పెయింట్ బగ్ యొక్క ఉధృతి 4-5 ఆకుల దశ వరకు ఎక్కువగా ఉంటుంది. దీని నియంత్రణ కోసం, 2% మిథైల్ పారాథియాన్ లేదా 5% మలథియాన్‌ను హెక్టారుకు 20-25 కిలోల చొప్పున పిచికారీ చేయాలి. ఆవాలలో, అఫిడ్ (చెంపా) ఉధృతి మొక్కకు 25 కీటకాలకు చేరుకుంటే, హెక్టారుకు 1250 మి.లీ మలథియాన్ లేదా 250 మి.లీ ఫాస్ఫామిడాన్‌ను 600-800 లీటర్ల నీటిలో కరిగించి పిచికారీ చేయాలి. ముడత లేదా తెల్ల తుప్పు వ్యాధి లక్షణాలు కనిపించిన తర్వాత, 10-12 రోజుల వ్యవధిలో రెండుసార్లు కాపర్ ఆక్సిక్సైడైడ్ లేదా మాంకోజెబ్‌ను లీటరు నీటికి 2 గ్రాముల చొప్పున పిచికారీ చేయాలి.

కూరగాయల పంటలు

టమాట

వేసవి టమాటలలో, నాణిన 25-30 రోజుల తర్వాత మొదటి టాప్ డ్రెస్సింగ్ వేయండి: అధునాతన రకాలకు 40 కిలోల నత్రజని (88 కిలోల యూరియా) మరియు హైలైడ్ అపరిమిత-పెరుగుదల రకాలకు 50-60 కిలోల నత్రజని (120-130 కిలోల యూరియా), లేట్ బ్లెట్ మరియు పిండి పురుగులను నివారించడానికి, మాంకోజెబ్ 0.2 శాతం (2 గ్రాములు/లీటరు) మోనోక్రోటోఫాస్ 0.04 శాతం (4 మి.లీ/10 లీటర్ల నీరు) ద్రావణాన్ని పిచికారీ చేయండి.

ఉల్లిపాయ

ఉల్లిపాయలో, నాట్లు వేసిన 30 రోజుల తర్వాత నీటిపారుదలతోపాటు మొత్తం 100 కిలోల/హెక్టారు పరిమాణంలో 1/3 వంతు నత్రజని (72 కిలోల యూరియా)ను టాప్ డ్రెస్సింగ్ గా వేయండి మరియు కలుపు నియంత్రణ కోసం స్టాంప్ 3.0-5.0 లీటర్/హెక్టారును పిచికారీ చేయండి. నీలి ఎరుపు మచ్చ వ్యాధిలో ఊడా రంగు మచ్చలు ఏర్పడతాయి, దీని నియంత్రణ కోసం బ్లీటాక్స్ 502 గ్రా/లీటరు లేదా డైథెన్ పీ-45 లేదా 0.2% మాంకోజెబ్ ను 10 రోజుల వ్యవధిలో పిచికారీ చేయండి. త్రిప్స్ ముట్టడి విషయంలో 0.6% ఫాస్ఫిగిడాన్ ను పిచికారీ చేయండి.

వెల్లులి

వెల్లులికి రెండవసారి నత్రజని టాప్ డ్రెస్సింగ్ వేయకపోతే, 75 కిలోల యూరియా వేసి, విత్తిన 60 రోజుల తర్వాత నీరు పెట్టండి. వ్యాధులు మరియు కీటకాల నియంత్రణ కోసం, లీటరు నీటికి 2 గ్రాముల మాంకోజెబ్ మరియు 0.5 మి.లీ. ఫాస్ఫిమిడాన్ కలిపి రక్షిత స్ప్రే వేయండి. నేలలో తేమ తక్కువగా ఉన్నప్పుడు అవసరమైన విధంగా తేలికపాటి నీటిపారుదల వేయండి.

బెండకాయ

ఫిబ్రవరి చివరి వారం నుండి మార్చి వరకు బెండకాయను విత్తండి. విత్తే ముందు, విత్తనాలను 0.07 శాతం బావిస్టిన్ ద్రావణంలో 12 గంటలు నానబెట్టి, 6 అంగుళాల దూరంలో 12 సెం.మీ వరుసలలో విత్తండి. పొలాన్ని సిద్ధం చేస్తున్నప్పుడు, హెక్టారుకు 25 కిలోల యూరియా, 76 కిలోల సింగిల్ సూపర్ ఫాస్ఫేట్ మరియు 25 కిలోల మ్యూరేట్ ఆఫ్ పొటాష్ తో పాటు 10 టన్నుల సరైన ఆవు పేద ఎరువును వేయండి. మెరుగైన రకాల్లో, కాశీ / లిమా, పూసా ఎ-4, పూసా ఎ-5, పూసా మఖ్యాలి, పూసా సవాని మరియు పెర్మిస్ లాగ్ చైనా ప్రముఖమైనవి.

ఉద్యాన పంటలు

మామిడి

మామిడిలో దోమలు లేత రెమ్మలు, ఆకులు మరియు పుష్పగుచ్ఛాల నుండి రసాన్ని పీలుస్తాయి, దీని వలన పండ్లు రాలిపోతాయి. నియంత్రణ కోసం, 10 లీటర్ల నీటికి లీటరుకు 2 మి.లీ కాల్చరిల్, 5 మి.లీ క్లార్ పైరిథోస్ లేదా 10 మి.లీ మోనోక్రోటోఫాస్ కలిపి పిచికారీ చేయాలి. బాజు తెగులును నివారించడానికి, 500 లీటర్ల నీటికి 250 గ్రాముల కారాథెన్ లేదా 0.1 శాతం ట్రయాడెమెథెన్, 0.1 శాతం డైనోకాప్ లేదా మొక్కకు 500 గ్రాముల సల్ఫర్ పొడర్ ను వాడండి.

తీచి

ఒక సంవత్సరం వయస్సు గల లిచీ మొక్కకు, 5 కిలోల కంపోస్ట్/ఆవు పేద ఎరువును 50 గ్రాముల నత్రజని, 25 గ్రాముల భాస్వరం మరియు 25 గ్రాముల పొటాష్ తో కలిపి వేయండి. మొక్క వయసు పెరిగే కొద్దీ, క్రమంగా మొత్తాన్ని పెంచండి. 10 సంవత్సరాలు లేదా అంతకంటే ఎక్కువ వయస్సు ఉన్న మొక్కలకు, 50 కిలోల కంపోస్ట్/ఆవు పేద ఎరువు, 250 గ్రాముల నత్రజని మరియు భాస్వరం మరియు 500 గ్రాముల పొటాష్ ను ఉపయోగించండి.

బేర్

బేర్ తోటను శుభ్రంగా ఉంచండి. కాయ తొలుచు పురుగును నియంత్రించడానికి మైలాథియాన్ 0.5% పిచికారీ చేయండి.

నిమ్మకాయ

ఒక సంవత్సరం వయస్సు గల నిమ్మకాయ మొక్కకు, 10 కిలోల కంపోస్ట్/ఆవు పేదతో పాటు 25 గ్రాముల నత్రజని, 50 గ్రాముల భాస్వరం మరియు 25 గ్రాముల పొటాష్ వేయండి. పెద్ద మొక్కలకు, ఈ మొత్తాన్ని 90-100 కిలోల కంపోస్ట్/ఆవు పేద, 250 గ్రాముల నత్రజని, 500 గ్రాముల భాస్వరం మరియు 250 గ్రాముల పొటాష్ కు పెంచండి.

పువ్వులు మరియు సుగంధ మొక్కలు

ట్యూబెరోస్

ట్యూబెరోస్ గడ్డలను నాటడానికి 10-15 రోజుల ముందు, పడకలను 45 సెం.మీ లోతుగా తవ్వి, చదరపు మీటరుకు 10 కిలోల ఆవు పేద లేదా కంపోస్ట్తో పాటు 80-100 గ్రాముల సింగిల్ సూపర్ ఫాస్ఫేట్ మరియు పొటాష్ చొప్పున బేసల్ డ్రెసింగ్ వేయండి.

ఉర్రఃఫలకము

గ్లాడియోలస్ నుండి చనిపోయిన కాండాలను తొలగించండి, మరియు ప్లైక్ దిగువన ఉన్న పువ్వులు వికసించిన తర్వాత, కాండాలను కత్తిరించి మార్కెటింగ్ కోసం పంపండి. అవసరమైన విధంగా గ్లాడియోలస్కు నీరు పెట్టండి మరియు కలుపు తీయండి.

గులాబీ

ఎండిన గులాబీ పువ్వులను కోసి కొత్త మొక్కలను నాటండి మరియు మొగ్గ వేయడం ప్రారంభించండి. వసంతకాలంలో వికసించే పువ్వుల కోసం కరిగిన ఎరువులు వేయండి మరియు అవసరమైన విధంగా నీరు పెట్టండి మరియు కలుపు తీయండి. మీలీబగ్స్ ను నియంత్రించడానికి 0.04% మోనోక్రోటోఫాస్ (1 మి.లీ./లీటరు నీరు) ద్రావణాన్ని పిచికారీ చేయండి.

తెలంగాణ

భాస్వరాన్ని కరిగించే జీవన ఎరువులు - వాడే విధానం లాభాలు

పంట సాగులో ఎరువుల యాజమాన్యం చాలా కీలకమైన అంశం. అందులో భాస్వరం ఎరువుల వాడకం అత్యంత కీలకమైనదిగా పేర్కొనవచ్చు. పంటలకు అందించే భాస్వరపు ఎరువుల్లో 20-25 శాతం మాత్రమే అప్పటికప్పుడు వినియోగ పడుతుంది. మిగతా 75-80 శాతం భూమిలో ఉదజని సూచికని బట్టి వివిధ రకాలైన లభ్యంకాని భాస్వరం రూపంలోకి మారుతుంది. భూమిలో ఆమ్ల గుణం ఉన్నచో ఇనుము లేదా అల్యూమినియం పాస్ఫేట్ గా మారును. మరియు భూమిలో క్షార గుణం ఉన్నచో కాల్షియం లేదా మెగ్నీషియం పాస్ఫేట్ గా మారి మొక్కకు లభ్యంగాని స్థితిలో భూమిలో గడ్డలుగా పేరుకుపోతుంది.

నేలసారం మీద అవగాహన లేకపోవడం వల్ల రైతులు మోతాదులకు మించి భాస్వరం ఎరువులను ఉపయోగించడం వల్ల పోషకాల మధ్య సమతుల్యత దెబ్బతినడం, పోషక లోపాలు తలెత్తుతాయి. కావున భాస్వరం కరిగించే జీవనఎరువులు (సూడోమోనాస్, బాసిల్లస్) వాడకంపై అవగాహన కలిగి, వినియోగించడం ఎంతైనా అవసరం. భాస్వరంను కరిగించే జీవన ఎరువులు పంటలలో వాడటం వల్ల మొక్కకు లభ్యంకాకుండా గడ్డ లాగా పేరుకుపోయిన భాస్వరాన్ని కరిగించి మొక్కకు అందే విధంగా చేస్తుంది.

ఈ జీవన ఎరువును అన్ని రకాల పంటలలో నత్రజని బ్యాక్టీరియాతోపాటు వాడుకోవచ్చు. ఈ జీవన ఎరువు వాడటం వల్ల ఒక బస్తా డి.ఎ.పి (హెక్టారుకు) తగ్గించి ఏ మాత్రం తక్కువ కాకుండా దిగుబడులను పొందవచ్చు. భాస్వరాన్ని కరిగించే జీవన ఎరువులను అన్ని పంటలలో వాడవచ్చు. ఈ జీవన ఎరువు సమర్థవంతంగా పని చేసి మంచి ఫలితాలను ఇవ్వాలంటే సేంద్రియ కర్షనం అత్యవసరం. కావున ఈ జీవన ఎరువుతో తప్పనిసరిగా సేంద్రియ ఎరువును వాడవలెను. భూమిలో తేమ ఉండేలా చూసుకోవాలి.

ఇవి భాస్వరాన్ని కరిగించడానికి వివిధ రకాలైన ఎంజైములను ఆమ్లాలను ఉత్పత్తి చేస్తాయి. అంతేకాకుండా వివిధ రకాలైన హార్మోన్లను మరియు యాంటీ బయోటిక్స్ ఉత్పత్తి చేయడం వలన వేరుకుళ్ళు మరియు ఎండుతెగులు మొక్కలకు రాకుండా మొక్క యొక్క రోగనిరోధక శక్తిని కూడా పెంపొందిస్తుంది.

ఈ జీవన ఎరువును వాడటం వల్ల 25 కిలోల భాస్వరం ప్రతి హెక్టారుకు అందించవచ్చు. అంతేకాక దీనిని వాడటం వల్ల పంట నాణ్యత మరియు దిగుబడి కూడా పెరుగుతుంది. భాస్వరంను కరిగించే జీవన ఎరువులను వాడే విధానం:

1. విత్తనానికి పట్టించే పద్ధతి

2. భూమిలో వేసే పద్ధతి

1. **విత్తనానికి పట్టించే పద్ధతి:** ఒక కిలో విత్తనానికి 15-20 గ్రా. జీవన ఎరువును సమాన మోతాదులో 10% చక్కెర లేదా బెల్లం ద్రావణానికి కలిపి విత్తనం చుట్టూ సమానంగా పట్టేటట్లు కలపాలి. తరువాత 30 నిమిషాలు నీడలో ఆరబెట్టి విత్తుకోవాలి.

2. **భూమిలో వేసే పద్ధతి:** రెండు కిలోల జీవన ఎరువును దాదాపు 200 కిలోల పశువుల ఎరువుతోగాని, వానపాముల ఎరువుతో లేదా ఇతర సేంద్రియ ఎరువుతో గాని కలిపి విత్తనంను నాటే సాళ్ళలో పడేటట్లు చూసుకోవాలి. ఎట్టి పరిస్థితుల్లోను పంట పొలంలో చేపట్టే మొదట అంతరకృషి చేయుటకు ముందుగా జీవన ఎరువులు వాడటం ముగించాలి.

వరిలో నాటు వేసిన తర్వాత 3-7 రోజుల వ్యవధిలో సేంద్రియ ఎరువుతో కలిపి వెదజల్లాలి.

క్రిభ్కో తెలంగాణ చేపట్టిన వివిధ కార్యక్రమాలలో కొన్ని:

సమతుల పోషకాహారాన్ని తీసుకుందాం... ఆరోగ్య భారతావనిని నిర్మిద్దాం

ఆరోగ్యమే మహాభాగ్యం అనే నానుడి మనం వింటూనే ఉన్నాం. ఈ సృష్టిలో ఆరోగ్యంతో సమానమైన సిరి ఏదీ లేదు అని చెప్పవచ్చు. ఆరోగ్యం అంటే కేవలం శారీరకంగానే కాకుండా మానసికంగాను, సామాజి కంగాను శ్రేయస్సుగా ఉండటం. ఆరోగ్యం మనిషి ప్రాథమిక హక్కు. ప్రతి ఒక్కరూ ఆరోగ్యంగా ఉండాలి. అలాగే ఉండటానికి ప్రయత్నించాలి. సరైన ఆరోగ్యం కోసం సమతులమైన పౌష్టికాహారం, శారీరక మరియు మానసిక వ్యాయామం, ధ్యానం ఎంతగానో ఉపయోగపడుతుంది.

సమతులమైన పౌష్టికాహారం ఆరోగ్యంగా ఉండటంలో కీలక పాత్ర పోషిస్తుందని చెప్పవచ్చు. సమతులమైన ఆహారం అనగా మనం ఒక రోజులో శరీరానికి అవసరమైన పోషకాలను తగినంత మోతాదులో తీసుకోవడం. దానిలో ఉండే వివిధ రకాల తృణధాన్యాలు, పప్పుదినుసులు, పాల ఉత్పత్తులు, మాంసం, పండ్లు, కూరగాయలు, క్రొవ్వు పదార్థాలు శరీరానికి కావాల్సిన పోషకాలను అందించడమే కాకుండా ఊబి కాయం, పోషకాహార లోపం మరియు వివిధ దీర్ఘకాల సమస్యల నుండి కాపాడుతాయి. కానీ ప్రస్తుతం ఉన్న ఉరుకుల పరుగుల జీవితంలో సరైన పౌష్టికాహారం తీసుకోనందున వివిధ రకాల పోషకాహార లోపాలు, ఎన్నో దీర్ఘకాలిక సమస్యలు, చిన్న పెద్ద అన్న వయస్సు తేడా లేకుండా అన్ని వయస్సుల వారిలో కనిపిస్తున్నాయి. కావున రోజు వారీ తీసుకునే ఆహారంలో కొన్ని మార్పులు చేర్పులు చేసి పౌష్టికమైన ఆహారంగా మార్చుకోవచ్చు.

ఆహారంలో పోషక విలువలను పెంచేందుకు అనేక మార్గాలున్నాయి. దానిలో ఒకటి వంట చేసే విధానం. సరైన వంట వండటంలో కొద్దిపాటి మెళకువలు పాటించడం ద్వారా కూడా ఆహారాన్ని మరింత పుష్టికరంగా చేసుకోవచ్చు. ఉదాహరణకు బియ్యం ఎక్కువ సార్లు కడగడం, తరిగిన కూరగాయలను కడగడం ద్వారా 'సి' మరియు 'బి' విటమిన్లు లోపిస్తాయి. మరొక సులభతరమైన పద్ధతి ఏమిటి అనగా - స్థానికంగా పండించబడే తక్కువ ఖర్చుతో దొరికే వివిధ ఆహార పదార్థాలను కలిపి వండుకోవడం ద్వారా కూడా పోషక విలువలను పెంపొందించుకోవచ్చు. ఉదాహరణకు ఉదయం తినే అల్పాహారంలో కిచిడి తీసుకున్నట్లైతే దానిలో తృణధాన్యాలు, పప్పుదినుసులు, కూరగాయలు, క్యారెట్, బీన్స్, దాంపలు, కొద్దిగా నూనె మరియు కొన్ని రకాల మసాలా దినుసులతో చేసుకోవడం. అదే విధంగా ఆమ్లెట్స్, నూడుల్స్, ఇడ్లీ, దోస, పఠాణాలలో సన్నగా తరిగిన కూరగాయలను చేర్చడం ద్వారా అన్ని రకాల పోషకాలు మరియు యాంటీఆక్సిడెంట్లు లభిస్తాయి. మనం రోజు తీసుకునే పెసర్లు, శనగలు వంటి మొదలైన పప్పుదినుసులు మొలకెత్తించి తీసుకోవడం ద్వారా బి-కాంప్లెక్స్ విటమిన్లు, విటమిన్-సి, మాంసకృత్తులు, జింక మరియు ఐరన్ వంటి పోషకాలు శరీరానికి మరింతగా లభిస్తాయి. పెరటి తోటలో పెంచే తాజా పండ్లు, కూరగాయలు ఇంటి కళను పెంచడమేకాకుండా కుటుంబానికి అవసరమైన పోషకాలు అందిస్తాయి. మన ఆహారంలో వివిధ రకాల పదార్థాలను చేర్చి వైవిధ్యం కలిగించడం ద్వారా సూక్ష్మపోషకాల లోపాన్ని అదుపు చేయవచ్చు.

ప్రస్తుతం అన్ని వయస్సుల వారిలో కనిపిస్తున్న వివిధ రకాల పోషకాహార లోపాలను దృష్టిలో పెట్టుకొని భారత ప్రభుత్వం ఎన్నో రకాల పథకాలను అమలులోకి తీసుకొచ్చింది. దానిలో భాగంగా మనం నిత్యావసరంగా తీసుకునే ఆహార పదార్థాలను వివిధ రకాల విటమిన్లు మరియు మినరల్స్ తో ఫోర్టిఫికేషన్ చేయడం ద్వారా ఆహార నాణ్యతను మెరుగుపరచి సూక్ష్మ పోషకాల లోపాలను నివారిస్తున్నారు.

మన విశ్వవిద్యాలయంలో పోషక గని అయిన చిరుధాన్యాల విలువాధారిత ఉత్పత్తులను ప్రోత్సహించాలనే ఉద్దేశ్యంతో రాజేంద్రనగర్ లో ఇటీవల "కామన్ ఇంక్యూబేషన్ సెంటర్ ఫర్ మిల్లెట్స్ కేంద్రంను స్థాపించడం జరిగింది. ఇక్కడ రైతులకు, యువతకు మరియు ఔత్సాహిక పారిశ్రామికవేత్తలకు చిరుధాన్యాల విలువాధారిత ఉత్పత్తులను తయారు చేయుటకు కావల్సిన సాంకేతిక పరిజ్ఞానం, సూచనలు మరియు సలహాలు అందజేయటం జరుగుతుంది. అలాగే కృషి విజ్ఞాన కేంద్రాలలోని పోషకాహార నిపుణుల ద్వారా పోషకాహార అవసరాన్ని మహిళలకు తెలిపే విధంగా శిక్షణా కార్యక్రమాలను చేపడుతున్నాము. కావున ప్రతి ఒక్కరు పోషకాహార ఆవశ్యకతను గుర్తించి సమతుల పోషకాహారాన్ని తీసుకుంటూ మన దేశాన్ని ఆరోగ్య భారతావనిగా మారుస్తారని ఆశిస్తూ...

క్రిభీకో ఆంధ్రప్రదేశ్ చేపట్టిన వివిధ కార్యక్రమాలలో కొన్ని:

వ్యవసాయ నైపుణ్యం కోసం క్రిబ్కో ఉత్పత్తుల సమగ్ర శ్రేణి

క్రిష్క భారతి కో ఆపరేటివ్ లిమిటెడ్

KRISHAK BHARATI COOPERATIVE LIMITED

క్రిబ్కో భవన్, ఎ-10, సెక్టార్-1, నోయిడా - 201301, గౌతమ్ బుద్ధ నగర్ జిల్లా (యు.పి.)
 గుఱుంపూర్ భవన్, A-10, Sector-1, NOIDA - 201301, District Gautam Budh Nagar (U.P.)